

Kõige paremini säilivad asjad siis, kui neid lahti ei võeta.

AIVAR KRIISKA,
Tartu ülikooli laboratoorse arheoloogia professor

LK 4-5

Unistades leiad õige raja

Rajaleidja Viljandimaa teabe- ja nõustamiskeskuse karjäärinõustaja tõdeb, et noored ei oska tihtipeale unistada, aga just seda on tarvis, et endale õige kool ja eriala leida.

LK 7

Linnale kingiti korter

Kaks eakat viljandlast otsustasid kinkida oma kolmetoalise korteri linnale, et too maksaks selle eest osa nende hooldustasust.

LK 3

VÄLJARÄNNE

Viljandimaa valdade ja linnade elanike arv

SÜNNID

Viljandimaal registreeritud sündide hulk esimesel poolaastal

2012 239
2013 197

SURMAD

Viljandimaal registreeritud surmade hulk esimesel poolaastal

2012 360
2013 347

■ 1. jaanuar 2013

■ 1. juuli 2013

Allikas: rahvastikuregister

VILJANDIMAA

Elanike arvu vähenemine sai tänavu hoogu juurde

MARKO SUURMÄGI
marko.suurmagi@ajaleht.ee

Viljandimaal pole ühtegi valda või linna, kus poole aasta jooksul oleks elanike arv suurenenud. Siit on lahkunud rohkem kui 600 inimest. Pea-aegu 20 protsendi võrra on vähenenud ka sündide arv.

«Kindlasti on suur soov suuredada nii elanike arvu kui sündide hulka, aga keegi ei tea lahendust,» nentis Viljandi maavanem Lembit Kruuse. «Võlusõnu selleks pole leitud.»

Statistika kohaselt on lahkumine tänavu hoopis kiirenenud. Sel sajandil on maakonna elanike arv vähenenud keskmiselt 700-800 võrra aastas, nüüd

on aga inimeste hulk kahane-nud 633 võrra juba poole aasta-ga. Tänavu kuue kuuga on sur-nud 347 ning sündinud 197 ini-mest.

Töö viib ära

Kõige suurema lahkujate hul-gaga paistab Viljandimaa val-dade seast silma Tarvastu. Val-lavanem Alar Karu hinnangul on põhjus selles, et noored soo-vivad korraliku palgaga töö-kohta, kuid seda on väikses val-las raske leida. Tema sõnul on ka Mustlas ja selle ümbruses peresid, kus mees töötab naise ja laste toitmiseks välismaal. «Lõpuks lahkub kogu pere.»

Ettevõtjate valda meelita-mine ei anna samuti häid tule-musi. «Ettevõtja tahab töötajaid valida. Maal valikut ei ole,» nentis Karu.

Et elanike arv on viimased 15 aastat järjest vähenenud, on

mitu Viljandimaa valda kahane-nud selle aja jooksul poole võr-ra. Näiteks Kõpu valda on rah-vastikuregistri andmetel jäänud 692 inimest, viimase loenduse põhjal võib aga järeldada, et pü-sielanikke on veelgi vähem.

«Suurtele protsessidele ja kiirele arengule nii väikses val-las võimalust ei ole,» arvas Lembit Kruuse ja viitas pisi-kesteks sulanud valdade puhul haldusreformi vajalikkusele.

Alar Karu meelest peavad omavalitsused muutuvate olu-dega kohanema. «Halada ei ole mingit mõtet. Päevast päeva halamine viib selleni, et keegi ei tahagi enam maale elama asuda,» leidis ta.

Lapsi napib

Maavanem nõustus, et rohkem kui elanike vähenemine, teki-tab muret sündide arvu kaha-nemine. Kui mullu tuli esime-

sel poolaastal Viljandimaal il-male 239 last, siis tänavu samal ajal oli 197 sündi.

Vähenenud laste hulk näi-tab Kruuse meelest, et sünni-toetuste süsteem pole loodetud tulemusi andnud. «Oleme ela-nud palju vaesemas ühiskon-nas, kus sündide hulk oli tub-listi suurem,» meenutas ta. Sündide vähenemine kogu Eestis viitab maavanema mee-lest heaoluühiskonna hädade-le, mille vastu aitab vaid väär-tushinnangute muutumine.

Arvestades, et viimane bee-bibuum jääb 25 aasta taha ehk laulva revolutsiooni aega, peaks praegu olema uus suu-rem sündide laine. «Tegelikult on hoopis kahanev trend,» nen-tis Kruuse.

Väärtushinnangute kujun-damise eest kiitis maavanem Tarvastu valda, kuhu kavanda-takse puidust Mulgi pere skulptuuri. Kava kohaselt

Mida on piinlikku maksupoliitikat puu-dutavas dispuudis?

«Sakala» juhtkiri

ILM

24°

Täna on vähese pilvisuse-ga kuiv ilm. Puhub kirde-tuul kiirusega 3–6 meet-rit sekundis. Sooja on 19–24 kraadi. Viljandi järve temperatuur oli eile pärastlõunal 22 kraadi. Päike tõuseb Viljandis kell 4.30 ja loojub kell 22.15.

VILJANDIS

Võistlevad allvee-orienteerujad

Täna, homme ja ülehom-me kell 9 stardivad Vil-jandi järves allveeorien-teerujad, et selgitada Ees-ti meister.

Esineb Euroopa tippviuldaja

Täna kell 20 annab Jaani kirikus vanamuusika fes-tivali kontserdi Venemaa viiuldaja Jevgeni Sviri-dov.

Tantsuõhtu

Kell 22 musitseerib pubis Suur Vend Eri Bakhoff.

MAAKONNAS

Suveteater

Täna kell 19 mängivad Andres Lepik ja Andres Tabun Õisu mõisas Rün-no Saaremäe näitemängu «Õhtusöök».

EESTIS

Etendus Tõstamaa mõisas

Täna kell 20 etendub Tõs-tamaa mõisas suvelavas-tus «Surm, sünd ja laula-tus». Näidend jutustab kolmest päevast mõisa-proua Anna Meyer von Gyldenfeldt'i elus.

JUHTKIRI

Piinlik, et piinlik on

Rahandusminister Jürgen Ligi ütles eilsel valitsuse pressikonverentsil, et tal on piinlik kuulata viimasel nädalal käinud debatti toiduainete käibemaksu üle. Jääb üle vaid nentida: piinlik lugu, et Ligil on arutelu pärast piinlik.

Sugugi mitte alati ei sünni vaidlusest tõde. Kui keegi tuleks välja mõne erakordselt rumala mõtte-avaldusega, näiteks et võiks taastada orjapidamise või et Eesti tuleks liita Mongooliaga, siis oleks tõepoolest ainuüksi sel teemal väitlusse asuda liiast. Kuid mida on piinlikku maksupoliitikat puudutavas dispuudis?

Peamine etteheide, mida Reformierakonnale kui pikka aega võimupositsioonil olnud parteile tehakse, on see, et ta ei ole valmis rahvaga diskussiooni pidama ja tema juhid peavad ennast liiga targaks või lausa asendamatuks. Selle taustal tundub Jürgen Ligi väljaütlemine eriti küüniline.

Rahandusministri jutt, et toiduainete käibemaksu osas erisuste tegemine jätab riigieelarvesse augu ning riigid, kes käibemaksu teemal erandeid teevad, koguvad tegelikult mujalt rohkem makse, ei pruugi kaugeltki igähele meeldida. Seda Ligile pahaks panna pole siiski põhjust. Range eelarvestsipliin on Reformierakonna maailmavaate üks alustalasid ning selles on kainen talupojamõistust.

Samal ajal peab võimuerakond olema valmis enda valitud teed rahvale põhjendama. Enamgi: partei peaks mõistma, et langetatud otsused vajavad avalikkuse toetust, ükskõik kui õigeks poliitikuks ise neid ka ei pea. Miks mitte kasutada meedias tekkinud arutelu selleks, et oma nägemust üldsusele selgemaks teha?

REPLIIK

Kodus on kõige parem

Aias murul istudes ja Tarrvi Laamanni raamatut «Minu Jamaica» lugedes tekkis tahtmine sellele soojale maale sõita ning kõike loetut oma silmaga näha. Autor kirjeldab värvikalt jamaicalaste lõbusat ja muretu elu.

Veel sain aimu saare muusikakultuurist ehk Bob Marley kultusest ja katkematust reggae-rütmist.

Jamaica meeoleolu andsid hästi edasi ka autori illustatsioonid. Inspiratsiooni kogus ta just saarel olles ja kohalikku elu jälgides.

Korraga avastasin, et sooja tunnet ei tekitanud minus üksnes Laamanni osav sõnastus ja illustatsioonid, vaid ka meie enda suvi. Kui pilgu raamatu lehtedelt tõtsin, säras päike otse silma. Kuum ilm ja mõnusalalt jahutav tuul pühkisid hetkega kõik reisimõtted.

Nentisin endamisi, et päike ei pruugigi kogu aeg lagipähe paista. Kõik ilusad suvepäevad tuleb lihtsalt targalt ära kasutada ja meeldejäävaks teha.

Seda raamatut lugedes sain kätte killukese Jamaicat sinna kohale minemata. Leidsin aga ka kinnitust, et välismaal on hea, kuid kodus kõige parem.

Piinlik lugu, et Ligil on arutelu pärast piinlik.

LAURA KALAM
«Sakala» 433 0045

KOLMAPÄEVAL KELL 18.26 jõudis toimetuse postkasti pressiteade traagilisest ekskavaatorihõõnnetusest Suislepas. «Sakala» trükitähtaeg on kell 20. Selleks ajaks peab olema kogu paberleht valmis ja trükikotta saadetud.

Poolteist tundi pole Viljandist 40 kilomeetri kaugusel asetleidnu kajastamiseks just ülearu pikk aeg. Ometi jõudsid neljapäevasesse lehte nii juhtunu sünopsis kui sündmuskohal tehtud pilt, mis aitas eriskummalisest õnnetusest palju paremini aru saada kui mis tahes kirjeldus.

Kui «Sakala» ilmuks endiselt vaid paberil, olekski kajastus sellega esialgu piirdunud. Täna sees numbris valgustame küll juba juhtunu tagamaid, kuid vahetult pärast õnnetust, mil inimeste huvi on kõige suurem, ei oleks meil olnud võimalik neile infot anda.

Digileht avarab meie tegetsemisvälja tunduvalt. Pärast paberlehe trükitähtaja kukkumist ilmus veebis esimest teadet täiendav uudis. Lisasime pilte ning avaldasime sündmuskohal tehtud video. Kõik see oli «Sakala» tellijatele arvuti, nutitelefoni või tahvelarvuti kaudu kättesaadav igas maailma paigas otsekohe ja täiesti tasuta.

Uue digilehe kasutuselevõttu kuulutas «Sakala» umbes seitse kuud tagasi. Nagu meie

HANS VÄRE

«Sakala» peatoimetaja

netilugejad teavad, ei olnud see ainult formaalne veebiplatvormi vahetus, vaid ka suur sisuline muudatus: lõviosale «Sakala» lugudest pääsevad nüüd veebis ligi üksnes tellijad või päevapileti ostjad.

14. JAANUARI arvamusväljal ilmunud artikkel «Plussist talalukuni», milles ma uuendustest teada andsin ja nende põhjusi selgitasin, kogus tublisti üle saja kommentaari ning, olgem ausad, rõõmuhõisetega ei tervitanud uut süsteemi peaaegu keegi. Paljud küll mõistsid, et pelgalt missioonitundest ei saa ükski professionaal oma tööd teha, kuid avaldasid veendumust, et digilehe tasuliseks muutmiseks jääb «Sakala» veebis lugejatest ilma.

Mul on hea meel tõdeda, et sünged ennustused pole tõeks läinud. Vastupidi, meie veebilugejaskond on isegi kasvanud. Kui eelmisel aastal oli sakala.ajaleht.ee leheküljel TSN Emori andmetel keskmiselt 38 200 külastajat nädalas, siis tänavu on see näitaja 39 600.

Kuidas elektri hinna tõusust kasu saada?

BÖRSIELEKTRI HINNA hüpped sunnivad otsima alternatiive elektrimüüjate lõa otsas rippumisele. Ise oma tarbeks elektrienergiat toota on reaalne võimalus, mida kasutavad Eestis kümnend eratarbijad ja tööstusettevõtted.

Aeg selleks on sobiv. Tuule- ja päikeseenergia hind on järsult kukkunud. Kõikjal ähvardavad taastuvenergia väike- tootjad senise elektritootmise pea peale pöörata.

Taastuvallikate tehnoloogia on odavnenud ning see toob kaasa odava ja puhta (väike) energeetika võidukäigu. Praegu toodavad meie planeedil elektrit soodsaimalt maismaatuulikud — nii leiavad oma raportites General Electric, Citibank ja teised.

PV-PANEELIDE ABIL toodetav elektrienergia on juba ka Eestis saavutanud niinimetatud võrgu pariteedi. Päikesepaneeli abil toodetav elektrienergia on odavam kui Eesti Energialt

RENE TAMMIST

energeetikaekspert, Eesti Taastuvenergia Koja juht

ostetav elekter koos võrgutasude ja riigimaksudega. Kui kolm aastat tagasi maksis installeritud PV-paneeli kilovatt 3600 eurot, siis praegu maksab tavatarbija selle eest alla 1000 euro. Saksamaalt ladudest on võimalik PV-paneele saada poole odavamaltki.

HINNAD JÄTKAVAD alanemist. Euroopa päikeseenergia ühenduse EPIA hinnangul võib hinnalangus järgmise viie aasta jooksul olla veel 35—50 protsenti. Päikeseenergiast elektrit tootmise täiskulud on madalamad kui enamiku fossiilsetest allikatest elektrit tootmise kulud.

PV-paneelid toodavad elektrit ajal, mil selle tarbimi-

ne on suur, ning vähendavad seeläbi fossiilenergiatootjate kasumit. See on ka põhjus, miks suured fossiilenergiapakujad taastuvenergia väike- tootmisele vastu on.

EESTIS KAALUB mitu tööstusettevõtet koostootmisjaamade rajamise otstarbekust. Arengud kodumaiste väikekoostootmis- seadmete vallas võivad lähiajal muuta oma tarbeks soojuse ja elektritootmise kättesaadavaks ka väiksema või keskmise suurusega ettevõtte- tele.

Kui eraisikuna tegutsemi- ne pelutab, on alternatiiviks huviliste koondumine energiaühistusse. Energiaühistud toodavad elektrit ise või koguvad eri tootjate energia ja transpordivad selle oma liik- metele.

Elektri hajutatud tootmine annab ühiskonnale ka selget kasu. Energia oma tarbeks tootmine demokratiseerib tur- gu, sest kodanikud saavad ise

Ka aprillis käivitunud päevapileti ostmise võimalus on väga hästi vastu võetud. Näiteks juunis lunastati seda üksikmüügi digitaalset ekvivalenti, mis annab 24 tunniks juurdepääsu kogu «Sakala» sisule, 153 korral, juulis aga ainuüksi esimesel nädalal 46.

Paberlehe võlu ei kao kindlasti kusagile. Seal on endiselt palju paremad võimalused lugusid huvitavalt kujundada ja nende fookust esile tuua. Pealegi on tuttavat paberit mõnus käes hoida. Samas ei maksa meil ajakirjanikena ega «Sakala» lugejail tähelepanuta jätta tänapäeva elektroonilise meedia pakutavaid võimalusi. Kaks kanalit täiendavad teineteist ja jõuavad tellijateni ühe hinna eest samas pakmes.

TÄNU DIGILEHELE ei ilmu «Sakala» enam mitte viis, vaid seitse päeva nädalas ja kui vaja, avaldame uudise ka öösel. Seepärast kutsun kõiki tellijaid digilehe pakutavast osa saama. Kes ei ole veel oma parooli välja võtnud, võib digilehetellimuse aktiveerida sakala.ajaleht.ee üleval paremas nurgas oleva ikooni kaudu. Vajaduse korral annavad juhtnõore meie klienditeenindajad telefonidel 433 0062 või 433 0040.

Trehvamiseni digilehes!

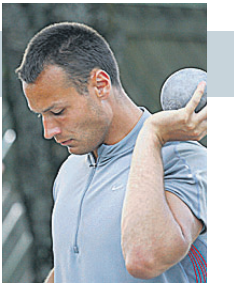
otsustada, kui palju ja millisest allikast nad energiat toodavad.

TAASTUVENERGIA SEKTOR on ainus energeetika haru, kus võib täheldada jõulist innovatsiooni ja tehnoloogia odav- nemist. Hulk Eesti poliitikuid, kommentaatoreid ja musta energia toetajaid, kes on viimasel ajal meedias sõna võtnud, ironiseerimaks taastuvenergia väikelahenduste üle, opereerivad lootusetult vananenud andmetega, millel pole reaalsusega midagi pistmist. Oma tarbeks energia tootmine koos ülejäägi börsil müümisega on ainus reaalne viis, kuidas kerkivatest börsielektri hindadest kasu saada.

Taastuvenergia koja eestvedamisel on moodustatud eraisikuid koondav klubi, mis regulaarselt koguneb ja infot vahetab. Sellest saab täpsemalt lugeda veebiaadressilt <http://www.taastuvenergeetika.ee/> taastuvenergia-klubi/.

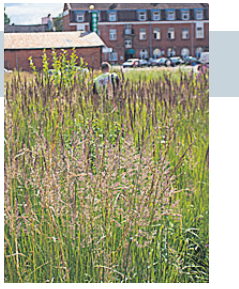
PRÄÄNIK

Kristo Galeta nihutas Viljandi- maa kuulitõukerekordi 18.81-ni.

PIITS

Viljandis on palju niitmata haljasalasid.

UUDISED

Toimetaja MARKO SUURMÄGI, 433 0042, sakala@ajaleht.ee

3,7

Töötukassa andmeil oli juunis registreeritud töötute määr kõige madalam Viljandi- ja Jõgevamaal. Mõlemas maakonnas oli see 3,7 protsenti tööjõust. Eesti keskmise määr oli 5,4 protsenti.

Sündmuskohal avanenud vaatepildi järgi oleks ekskavaator justkui läbi maa vajunud.

MARKO SAARM

ÕNNETUS

Veevõtukohale ei viidanud mitte miski

KARL-EDUARD SALUMÄE
karl.salumae@ajaleht.ee

Suislepa Laane farmi krunti korrastanud ettevõtte polnud vähimagi aimu, et mitme meetri kõrgusi puid kandva ning ümbritsevaga täiesti tasase maa all on veevõtukoht.

Üleeile õhtupoolikul puhastasid kaks ekskavaatorit võsast ala, mis oli palju aastaid tühjana seisnud ning aja jooksul mitu korda omanikku vahetanud. Kolmveerand viie paiku vajus üks masinatest ootamatult küllili. See oli sõitnud vana veevõtukohta peale ja seda katnud betoonplaadist läbi kukkunud. Masina juhikabiin jäi täiesti vee alla. Teise ekskavaatori juht helistas seda nähes häirekeskusesse.

Häirekeskus sai Tarvastu vallas juhtunud õnnetuse kohta teate kell 16.45. Esimesena

jõudis sündmuspäigale Mustla päästekomando, kel kulus selleks tosin minutit. Ekskavaatorijuhti, 1979. aastal sündinud meest, asuti päästma, kuid kahjuks ei õnnestunud meedikutel teda elustada.

Üleni loodusesse peitunud

Laane farmis tegi töid osaühing Actarus. Ettevõtte juht Heiki Sõster ütles eile «Sakalale», et ei soovi juhtunust veel rääkida, kuid kinnitas, et veevõtukohta olemasolu tuli kõigile täieliku üllatusena.

«Sellest ei teadnud mitte keegi,» lausus Sõster. «1999. aastal tehtud projektil seda ei ole.»

Heiki Sõsteri kirjeldust mööda ei viidanud võimalusele, et maapind midagi sellist enda põues peita võib, mitte miski. «Seal kasvasid üks 25-sentimeetrise läbimõõduga puu ja nelja meetri kõrgune haavavõsa,» ütles ta.

Üleeile õhtul sündmuskohal käies veendus «Sakala», et veevõtukoht oli tõepoolest üleni

loodusesse peitunud. Betoonplaate kattis paarikümne sentimeetri paksune huumusekiht ning need olid ümbritseva maa-ga samal tasapinnal. Küllili kukkunud ekskavaator oleks justkui lihtsalt läbi maa vajunud.

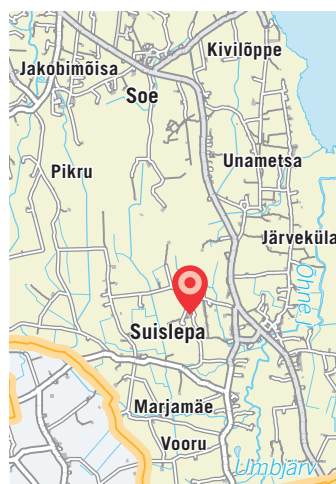
Laane farmi omaniku, osaühing Bocken Hof Holz esindajaga ei õnnestunud lehetoimetusel eilse päeva jooksul ühendust saada. Millal ja mis asjaoludel kinnikaetud veevõtukoht krundi joonistele märkimata oli jäänud, on seni teadmata.

Juhtunut uuritakse

Prokuratuur alustas eile juhtunu asjaolude väljaselgitamiseks kriminaalmenetlust. Lõuna ringkonnaprokuratuuri nõuniku Carol Merzini sõnul alustati menetlust paragrahvi 198 alusel, mis käsitleb tööturvise- ja tööohutusnõuete eiramist ettevõtteametusest, kui sellega on tekitatud inimesele raske tervisekahjustus või põhjustatud tema surm.

SÜNDMUSKOH

Ekskavaator vajus küllili Tarvastu vallas Suislepa külas Laane farmi territooriumil.

Uurimist on alustanud ka tööinspeksioon, mille avalike suhete osakonna juhataja Sander Sõorumaa kinnitas eile päeval, et töid teinud ettevõttega on ühendust saadud.

Viljandi võttis kingituseks saadud korteri vastu

LAURA KALAM
sakala@ajaleht.ee

Viljandi linnajuhid otsustasid vastu võtta kolmetoalise korteri, mille pensionäridest vanapaar soovib linnale kinkida. Vastutasuks peab omavalitsus korvama selle osa eakate hooldekodumaksumist, mis neil pensionist puudu jääb.

Kinkija, 88-aastane Bernhard Vipp ütles, et on sellisele võimalusele kaua mõelnud. «Oleme juba ammu avalduseid sisse andnud,» lausus ta. «Kahel vanainimesel on ju raske hakkama saada ning korteri kinkimine on üks lahendus.»

Korteris elamine käib Vippi ja tema elukaaslasel vanuse tõttu üle jõu. «Saan oktoobris 89-aastaseks ja tahaksin lihtsalt rahulikult puhata,» rääkis Vipp. «Nagu vanaadel inimestel ikka, on ka minul tervis kehvavõitu.»

Vipp ei taha oma sõnul ka lastele koormaks olla. «Mul on kaks last ja kaks lapse last,» lausus ta. «Vanadekodus elamine on kallid. Kust nemadki selle raha võtavad?»

Viljandi abilinnapea Ardo Agasild nentis, et kingituse vormistamine praegu seisab. «Korteri omanikud soovivad veel veidi mõtlemisajaga,» põhjendas ta. «Nad on Viiratsi hooldekodu järjekorras, sest just sinna avaldasid nad soovi minna.»

Sellist ohtu, et pärast korteri eest saadud raha otsa saamist pensionäre enam ei toetata, abilinnapea kinnitusele ei ole. «Kingituse vastuvõtmisega oleme võtnud endale kohustuse. Täidame kõiki lepingus ettenähtud punkte ja kanname kulusid lõpuni.»

Abilinnapea sõnul proovitakse aidata kõiki soovijaid. Viimase kahe aasta jooksul on olnud kaks sellist korteripakkumist. Et neid ei tule tihti, on kõik seni ka vastu võetud. «Vaatame, kas pakutaval kinnisvaral on mingit väärtust,» lausus Agasild. «Kui see kulusid katab, proovime igati aidata.»

Viljandimaa hooldekandekeskuse juhataja Matti Zirk ütles, et ehkki enamasti mak-savad hooldekandekeskusesse paigutatud eaka eest lähedased, on ka neid, kelle pensioni ja kohamaksu vahe tasuvad omavalitsused.

Tema sõnul maksavad omavalitsused kõik kulud väga täpselt. Eaka pensionist läheb 90 protsenti kohamaksu katteks, ülejäänud kümme protsenti jääb vabaks kasutamiseks inimesele endale.

Kohamaks on 495 eurot kuus ja sellele lisanduvad ravimite kulud. Eesti statistikaameti andmetel oli tänava esimeses kvartalis keskmine pension 315,90 eurot kuus.

Praegu on vanadekodus kasutusel nii renoveeritud hoone kui juurdeehitis, mõlemas elab võrdelt 34 eakat. Lisaks on kasutusel sotsiaalmaja. «Seal elavad neli eakat, kes saavad vajalike tegevustega hästi hakkama,» rääkis Zirk. «Meie ülesanne on pakkuda neile nii turvatunnet kui kommunaalteenuseid ehk kütame ning tagame neile ka sooja vee ja elektri.»

Vanadekodu juhataja sõnul tekivad voodikohtade järjekorrad periooditi. «Kõige rohkem on meil ootel olnud seitse meest ja kümme naist,» meenutas ta. «Tavaliselt tekib järjekord hilissügisel, kui ilmad on külmamad ja tervis kehvemaks läinud.»

Suvel leidub juhataja sõnul ka vabu kohti. «Juuni algul oli kaks vaba kohta. Panime isegi lehte kuulutuse, kuid tahtjaid ei olnud.»

Vabatahtlikud lõid tasuta maakaardi

Valminud on kogu Eestit kattev vabalt kasutatav maakaart.

OpenStreetMap (www.openstreetmap.org) on 2005. aastal alustatud igapäevase täiendatava globaalne digitaalne maakaart, mille kogukond ületas sel aastal ühe miljoni piiri.

Vabatahtlikud on eelkõige Eesti enda ja lähiriikide sadade entusiastide töö tulemusena kaardistanud kõik Eesti linnade, alevite ja alevike tänavad ning enam kui 70 protsenti hooneid.

Kaarti koostades on allikaks olnud maa-ameti avaandmed ja GPS-seadmetega tehtud

välitööd. Sellega on kokku pandud kõige olulisem esmase taseme kaardiinfo.

OpenStreetMapi kaardiandmed on kõikidele vabalt ja tasuta kasutatavad, nende põhjal saab teha oma kaarte, väljatrükke, digikaarte ning veebi- ja mobiilteenuseid ilma tehniliste ja autoriõigusest lähtuva-

te piirangute ja tasuta. Kaardiandmed uuenevad pidevalt.

Kaardi täiendamine Eestis ei lõpe. Oodatud on eelkõige oma koduümbruse uuendajad mis tahes Eesti nurgast. Vajalik on internetiühendus ja keskmisel tasemel arvutioskused, abimaterjali leiab aadressilt www.maakaart.ee. («Sakala»)

Viljandimaa hooldekandekeskus tagab voodikoha 68 eakale.

MARKO SAARM

Eile pärastlõunal olid Holstre-Polli spordi- ja tervisekeskuse korvpalliväljak ja tennisplats tühjad.

MARKO SAARM

Keskuse omanikud meelitavad triatloni läbimisega rahvast

LAURA KALAM
sakala@ajaleht.ee

Laupäeval astuvad Paistu vallavanem, Viljandi linnapea ja maa- vanem rahvatriatloni starti, et teha reklaami Holstre-Polli tervise- spordikeskusele.

Paistu vallavanem Ene Saar, Viljandi linnapea Loit Kivistik ja Viljandi maavanem Lembit Kruuse osalevad Paistu-Mulgi triatloni ühise võistkonnana: Ene Saar ujub 300 meetrit, Loit Kivistik sõidab 12,5 kilomeetrit rattaga ning maavanem jookseb 2,5 kilomeetrit.

Nad esindavad Holstre-Polli tervisekeskuse omanikke ehk Paistu valda, Viljandi linna ja Eesti riiki.

Aastaid Viljandi rattaklubi juhtinud Loit Kivistik selgitas, et temale jäi rattadistants just seetõttu, et ta on selle alaga seotud. «Praegu pole mul sportimiseks piisavalt aega,» tunnistas ta. «Ütlen ausalt, et mingit ettevalmistust ma teinud ei ole, sest see distants pole tappev. Eile käisin ja tegin prooviks ühe ringi.»

Kivistiku ütlemist mööda on suurim eesmärk teisi innustada. «Ega me võitma lähe,» lausus ta. «Tahame suvel inimesi Holstre-Polli kutsuda ja näidata, et seal ei käi ainult tippsportlased.»

Linnapea sõnul on tähtis, et inimesed sporti teeksid. «Holstre-Polli on mõeldud kõigile, nii sportlastele kui peredele matkamiseks, ratsõiduks, jooksmiseks ja paljudeks teisteks tegevusteks.»

Paistu vallavanem Ene Saar rääkis, et valis ujumise, sest on sellega kõige rohkem kokku puutunud. «Talvel teen trenni Karksi-Nuia ujulas ja suvel proovin võimalikult palju üle Holstre järve ujuda.»

Saare sõnul korraldatakse võistlust, et rahvast Holstre-Polli sportima meelitada. «Oluline pole tulemust saavutada,» toonitas ta. «Tähtis on see, et inimesed ennast liigutaksid.»

TRIATLON

Neljas Paistu-Mulgi rahvatriatlon saab alguse laupäeval Holstre järve ääres.

- Kell 12 stardivad kahe vanuserühmas noored ehk alla 12- ja 14-aastased poisid ja tüdrukud.
- Kell 13.30 stardivad harrastajad ja võistkonnad.
- Noored läbivad 150-meetrise uju- misdistantsi, 5,1-kilomeetrise rattaraja ning lõpetavad võistluse 800-meetri jook- suga.
- Harrastajad ja võistkonnad ujuvad 300 meetrit, sõidavad 12,5 kilomeetrit rattaga ja jooksevad 2,5 kilomeetrit.

Allikas: Holstre-Polli tervisekeskus

Vallavanema sõnul soovib spordikeskus hoida inimesed aasta läbi tegevuses. «Talvel on siin palju üritusi, kuid nendega kaasnevad suured kulud,» lausus ta. «Proovimegi suvel saada nii palju tulu, et see kataks talvised kulutused.»

Praeguseks on Holstre-Polli spordikeskuse suvine periood Saare hinnangul hoo sisse saanud ja talvised kulud saavad kaetud. «Siin peetakse palju noortelaagreid,» selgitas ta. «Eile hommikul läksid laagrist koju Tartu ujujad, suve algul käisid küllalised Saksamaalt, Viljandi huvikoolist ja suusaklubidest.»

Uus tennisväljak oli eile pärastlõunal küll tühi, kuid Saare teada leiab see siiski üha enam kasutust. Lisaks tavalisele tennisel on seal võimalik mängida ran- natennist.

«Peab tõdema, et seda mängitakse kõige vähem,» lausus vallavanem. «Eks see ole aga ka reklaamimise küsimus. Inimeste teadlikkust tuleks suurendada.»

LINNUS

Arheoloogide avastus lõi uue pildi keskaegsest Viljandist

ÜLLAR PRIKS
yllar.priks@ajaleht.ee

Tartu ülikooli laboratoorse arheoloogia professor Aivar Kriiska on mees, kelle teadmata ei sünni Eesti arheoloogias tänapäeval midagi. Eriti kui jutt käib nii suurest leiust, nagu on keskaegse Viljandi eeslinna müürid.

Räägime sellest, mida võib järeldada hiljuti Viljandi lauluväljaku alal tehtud avastusest, ja arheoloogiametist laiemalt.

Aivar Kriiska, mis Viljandis leitud müürid eriliseks teeb? Arheoloogias on mitmesuguseid avastusi, aga üks joon on nende juures põhiline: avastus peab andma aluse mingile uuele teadmisele. Kui leitunga tuleb uus teadmine, võib seda nimetada avastuseks, kui mitte, on tegu lihtsalt ühe järjekordse toreda leiuga.

Kas oleme Viljandi lauluväljaku juures saanud jälile millelegi, mida me enne ei teadnud, või millelegi, mida pole suutnud enne tõestada? Ehk siis saanud midagi, mis võimaldab saada tõepärasemat minevikukäsitlust?

Kui võtta need lauluväljaku kaevamised, siis just nimelt nõnda juhtuski. Kuigi selles piirkonnas on ju varengi arheoloogilisi uuringuid tehtud, ei teadnud me, et seal on olnud eeslinn ehk asustusala väljaspool linnamüüri ja linnust. See on põhiline tulemus. Meil on uus teadmine ja nüüd on juba omaette lugu, mida sellega edasi teeme.

Mis täpsemalt kaevamistel välja tuli?

Leidsime kahe ehitise alusmüürid, mida võime oletavasti seostada keskaegse eeslinnaga sellel alal. Siis on üks kelder, mille puhul on selge, et selle võlv on laotud teist korda kasutatud tellistest, ja tõenäoliselt on tegemist mõisaagse ehitisega. Siis on üks kivikonstruktsioon, mille puhul ei tea, mis see täpselt on, kuid võib oletada, et samuti kelder. Ja veel umbes 40-meetrise läbimõõduga lubjapöletusahi või siis põletusjäätmete ladestuskoht. Et kelder on kaevatud lubjajääkidest läbi, on ladestu-

mistingimuste järgi alust arva- ta, et lubjapöletusahi on vanem kui kelder.

Väljatulnud müüride täpse vanuse kohta pole praegu võimalik veel midagi öelda. Teame ainult seda, et need on ajast enne Liivi sõda. Proovid on saadetud Peterburi ja analüüside tulemused peaksid teada olema sügiseks.

Leiu-uudise esmakajastuses öeldi, et see võib olla kivihoonetega eeslinn.

Tegelikult pole teada, et eeslinn oli kivist. On fakt, et majad on olnud korraliku vundamendiga. Meie töörühm, mis koosnes objektile välitööd juhatanud Jekaterina Štšogolevast, kunstiajaloolasest Kaur Altoast ja minust, sai kaevata ja dokumenteerida kahe hoone vundamente, mille puhul on suur tõenäosus, et need on keskaegsed. Et majad ise on lammutatud, ei oska me öelda, kas need olid kivist, osaliselt kivist või puust. Aga seda saame küll öelda, et need olid korralikud majad, mitte mingisugused putkad, nagu eeslinnade puhul sageli tehti ja tehakse ju tänini.

Mida see fakt meile räägib?

Loomulikult tähendab see, et inimestel oli vara ja vajadus ehitada väljapoole linnamüüri. Teisest küljest näitab eeslinna olemasolu ka rahulikumaid aegu. Järelikult on see ehitatud ajal, kui ei olnud või vähemalt inimesed ei tunnetanud pidevat ohtu. Teame ju korduvaid juhte, kui eeslinnad on hävitatud, seda on teinud nii vaenlased kui omad. Võtame näiteks Ivo Schenkenbergi, kes Liivi sõja ajal Tartu eeslinna maha põletas. Või Põhjasõja aegne Tartu komandant Skytte, kes lasi ise eeslinna maha põletada, et ründajatel kuskile varjuda ei oleks. Kui eeslinnad jälle tek- kima hakkasid, pidi olema situatsioon, mis lõi rahulolu ja kindlustunde.

Kui palju arheoloogid Viljandit uurinud on?

Viljandis on tehtud päris palju arheoloogilisi töid. Meil on vähemalt kolm tõsisemat uurijat: Heiki Valk, Andres Tvauri ja Arvi Haak. Eeslinnade ala on seni uuritud võrdlemisi vähe. Tartu värava eeslinna alal on teinud väljakaevamisi Arvi Haak ja Riia tänava kandis Andres Tvauri.

Viljandi esimesed neli-viis sajandit on kirjalike allikate põhjal jälgitavad vaid piiratud

perspektiivist. Ühelt poolt pole materjali piisavalt ja teiselt poolt ei tule väga sageli avastusi, kus leitakse järjekordne dokument, mis avab midagi uut. Seega on arheoloogia hea võimalus linna kohta midagi avastada. Saame teada, kuidas ehitati ja planeeriti linnaruumi. Samuti tulevad välja linna hävinguprotsessid, lõhkumised ja sõjakäigud.

Teine väga lihtne küsimus, mida eriti muud moodi ei olegi võimalik uurida, on olme. Kuidas linnas elati, mida söödi, kellega tehti kaupa ja nii edasi. Sellist arheoloogilist materjali koguneb piisavalt ja kui ühendada kõik allikad, tuleb ka täpsem tõlgendus mineviku kohta. Siis on võimalik jõuda juba keerulisemate piltide joonistamiseni.

Viljandis peaks vist uurimist jaguma?

Töid tehakse Viljandis pidevalt — kuskil ikka midagi kaevatakse ja otsitakse. Aga probleem on just selles, kui palju uuringuid finantseeritakse ning kuidas ja kus need käivad.

Enamik väljakaevamisi on sellised, kus kohta ei ole valitud arheoloog. Tavaliselt on need päästekaevamised uusehituste alal. Seal tuleb teha arheoloogilised uuringud või vähemalt järelevalve. See tähendab, et meil on tohutul hulgal fragmente, aga laiemat pilti või põhjalikumat teadmist on nende põhjal raske kokku panna ja see võtab kohutavalt aega. Ehk siis pudemete kaupa koguneb mosaiik. Uuringud mingite konkreetsete teaduslike probleemide lahendamiseks on väga piiratud.

Aga kas või miks oli siis ikkagi mõistlik lauluväljaku juurest väljatulnud müürid tagasi liiva sisse matta?

Kõige paremini säilivad asjad siis, kui neid lahti ei võeta. Kui selleks pole piisavalt aega ja vahendeid, on parem saada kätte väike teave ja muistis ise tulevastele põlvetele säilitada. Arheoloogia üks põhiprintsiipe on see, et tuleb uurida nii palju kui vajalik ja nii vähe kui võimalik. Et ühiskondlik huvi lauluväljaku rajamise vastu on suur, on otsus küllap ka sellega põhjendatud.

Praeguseks on lauluväljaku teisest servast leitud veel müüre. Ka nendest võetakse proovid ning need kaardistatakse ja dokumenteeritakse nagu esimese leiu puhul.

Mida ütleksite neile, kes arvavad, et arheoloogid istuvad ainult harjakese ja kühvlikese- ga kuskil augus?

Tõepoolest, tavaliselt kujuta-

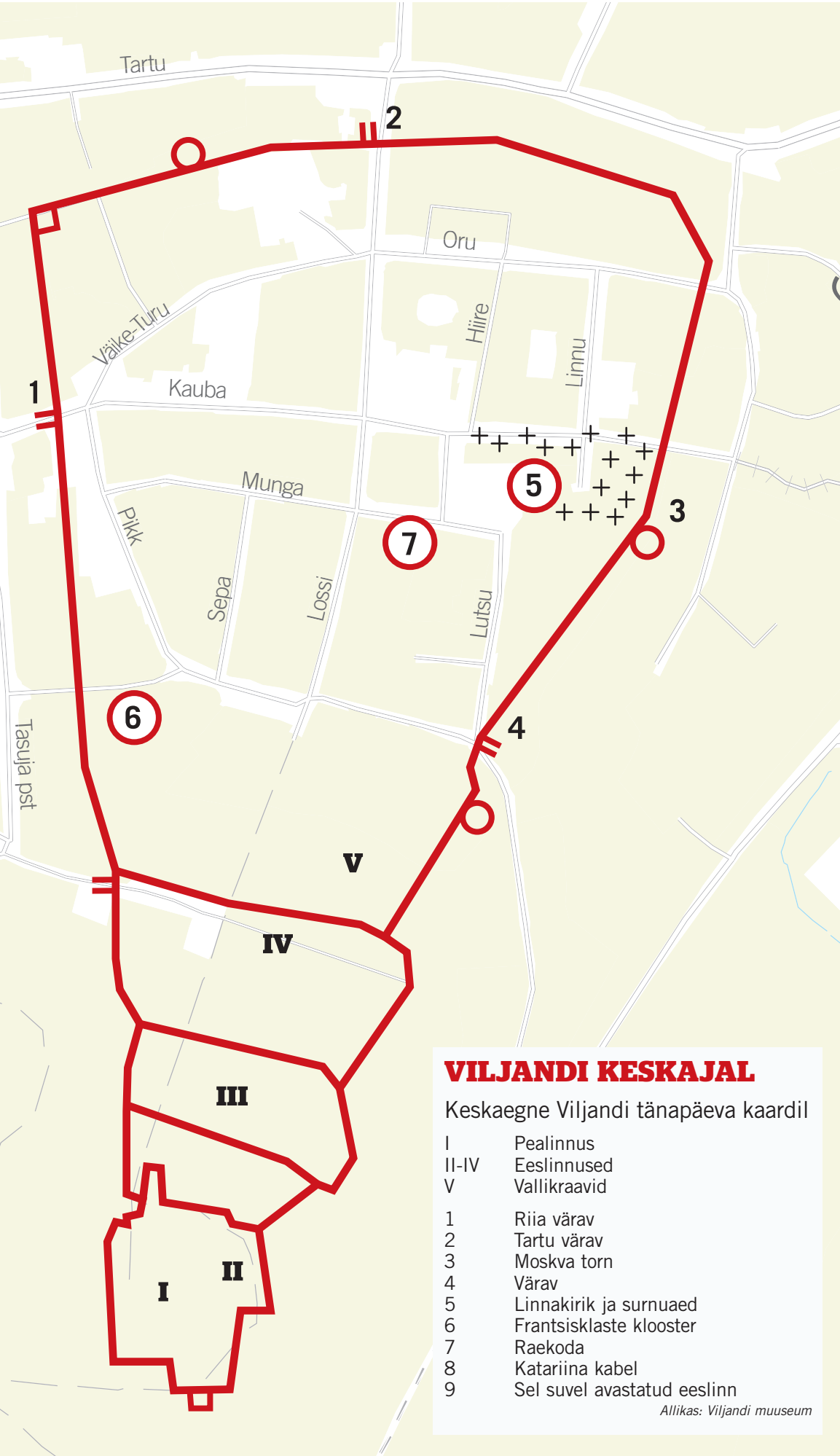

takse arheoloogi inimesena, kes vahetpidamata käib tege- mas välitööd ja ülejäänud aja, kui ta just ei igavle, uurib neid asju, mis ta maa seest kätte on saanud. Eks arheolooge ole igasuguseid. Ka selliseid. Kuid on ka neid, kel on väga selgelt teoreetilised suundumused ja välitööd ei pakugi huvi.

Kui võtta üks keskmine Eesti arheoloog, näiteks Tartu ülikooli arheoloogid, siis eks me ole laia profiiliga tegelased. Eesti on liiga väike selleks, et saaksime kitsalt spetsialiseeruda.

On päris loomulik, et tuleb teha väga erinevaid asju. Oleme samal ajal nii kaevavad, uurivad kui kirjutavad arheoloogid ning lisaks sellele õpetavad arheoloogid — suur osa meist annab loenguid. Väga sageli tuleb ka kirjutada, näiteks õpikuid, ja mõelda näitusetegevuse peale, et midagigi tehtud tööst inimestele näha anda.

Leitu vanuse määramine käib

teatavasti sageli radiosüsini-ku meetodiga. Kas seda on võimalik tavainimesele kuidagi paari sõnaga ära seletada? Radiosüsini-ku meetodil vanuse määramine on oma olemuselt lihtne.

On selline imeline asi nagu radioaktiivne süsinik isotoopmassiga 14. Kõik elavad organismid sisaldavad seda. Oleme nagu väikesed konteinerid või purgikesed pilgeni seda täis. Kõigepealt jõuab see läbi fotosünteesi taimedesse ja kõik, kes söövad taimi, saavad selle endasse, ning kõik, kes söövad neid, kes söövad taimi, saavad selle omakorda endasse. Hetkel, kui organism sureb, hakkab toimuma vastupidine protsess: süsiniku hulk hakkab vähenema. Ja kuna me vähene misloogikat teame, on selle järgi võimalik välja arvutada, milal on organismi elutegevus lõppenud.

Selleks, et saaks uurida, on

tarvis leiud ka säilitada, eks ole. Säilitamise puhul oleneb palju materjalist. Keraamika ei vaja eraldi suuremat konserveerimist. Kui rääkida aga metallidest, ennekõike rauast, siis see on vaja enne säilitamist konserveerida — alles siis saame ta hoidlatesse ja kogudesse saata. Me ei suuda tekitada olukorda, kus raud edasi ei laguneks, aga suudame lagunemist aeglustada ja esemeid mõneks ajaks säilitada.

On muuseumikollektsioonid ja teaduskollektsioonid. Need, mida me arheoloogilistel väljakaevamistel leiame, ongi teaduskollektsioonid. Seal on väga palju esemeid, mis pole visuaalselt efektsed. Säilitame neid selleks, et uurida neid ikka paremini ja paremini. Iga äravisatud asi on meile kahjuks. Aja jooksul tekib uusi meetodeid ja täiustatud tehnoloogiaid, millega saaksime esemetest põhjalikumaid teadmisi. Ja kui tekib samasu-

guseid esemeid lisaks, tekib ka võrdlusandmestik.

Mida peaks tegema inimene, kes koduaia kaevates rahapa- ja otsa satub? Erasisiku leidude kohta on seadus ilusti paika pandud. Kui inimene tunneb ära, et see on leid, millel on kultuuriväärtus, peaks ta võtma ühendust muinuskaitseametiga ja ameti volitatud isikud peaksid selle välja kaevama. Viljandis aitab kindlasti ka muuseum. Vahel juhtub muidugi, et inimene ei tunne kultuuriväärtuslikku leidu ära. Ega siis midagi teha ole, keegi teda selle eest just vangi ei pane.

Üldiselt kehtib sama ka arheoloogidele. Ennast tuleb ikka taltutada. Kui midagi välja hakkab tulema, ei tohi rahmi- ma hakata. See võib ju olla ka näiteks mingi tore Teise maailmasõja aegne vidin ja siis võib juhtuda, et arheoloogi uurimised ongi uuritud. Nii et tasa ja targu.

Tääksi spordiklubi saab haavapalkidest suitsusauna

EGON VALDARU
egon.valdaru@ajaleht.ee

Tääksi valmib septembrikuuks Lõuna-Eesti tüüpi suitsusaun, mille saavad enda käsutusse spordiklubi külastajad.

Vana tüüpi suitsusauna ehituse võttis ette spordiklubi eestvedaja Toomas Aavasalu. Ühe põhjusena nimetas ta vajadust tutvustada noortele tähtsat osa esivanemate kultuuri. «Veel paarkümmend aastat tagasi olid meie traditsiooniline suitsusaun ja sellega seotud kombestik hääbumas,» rääkis ta. «Tänu tegusate võrude eestvõtmisele on üks maarahva eluringi olulise- maid hooneid saamas osaks UNESCO maailmapärandist.»

Sauna kerkimine jäädvustatakse filmina

Suitsusaun hakkab seisma Tääksi endise meierei tagusele platsile kaevatud tiigi kaldal. Naabruses on peagi valmiv majutusasutus ja spordimaja. Talvisel ajal avatakse taas populaarne valgustatud suusarada.

«Seega saab maastikul ja squash'isaalis sportinud seltskond tegusa päeva esiisade kombel tervislikult suitsusaunas lõpetada,» lausub Aavasalu.

Suitsusauna ehitus talletatakse ka filmile. Osatühtingu Nordiv Logexpert ja Lõunameedia koostöös valmiv linateos tutvustab traditsioonilise suitsusauna tänapäevaseid ehitusaspekte. Filmi autor, Lõunameedia juht Imre Annus tegutseb Tääksi suitsusauna ehitusel ka nõustajana. Tema sõnul on iga suitsusaun ainulaadne, sest seda rajades

Tääksi spordiklubi eestvedaja Toomas Aavasalu (vasakul triibulise särgiga) ja filmimees Imre Annus, kellel oli kaasas tütar Lembe, teavad, et suitsusaunal on eestlaste vanas kultuuris tähtis roll.

tuleb arvesse võtta ümbritseva maastiku ja pinnase eripära, aga ka pinnasevee ja tuule liikumissuundi.

Kõo vallas elav filmitegija, kel ka endal on suitsusaun, rääkis, et veel saja aasta eest olid saunaehituse tarkused talumehele iseenesest mõistetavad, kuid tänapäeval tuleb neid vahel uuesti leitudada.

Õige kuufaasiga langetatud haavapalgid

Tääksi suitsusauna ehitatakse Kaansoo lähistelt toodud haavapalkidest, mis on langetatud õige kuufaasi ajal ega tohiks tänu sellele lõhki kuivada.

«Haavaleil on pehme ja mõnus. Pealegi on haab väga hea soojasalvestaja ning talub kõige paremini ebaühtlast niiskuserežiimi,» selgitas Imre Annus. «Suitsusaun oli eestlastele püha paik, kus saadi puhtaks igas mõttes. Seal sünnitati ja pesti ka surnuid.»

Ta rääkis, et saunas ei tohi tülitseada ja kurja sõna üle huultele lasta. «Igal saunalisel on õigus rahu saada, sellest reeglist kinnipidamine või-

maldata seal üheskoos viibida naistel ja meestel.»

Imre Annuse jutu kohaselt ei ole mõistlik saunas kasutada seepi või šampooni — higistamise ja puhta vee saamiseks keha suurepäraselt puhataks.

Tääksi ehitab suitsusauna Jõgevamaa palkehitusettevõtja Vaido Laurimäe. Valmis on jämedast haavapalgist seinad, mille vahele tulevad traditsiooniliste mõõtetega leiliruum ja eeskoda. Samuti tervitab saunalisi avar katuselune ehk made. Vastne suitsusaun saab peagi kauni sindelkatuse ja ürgse väljanägemisega raunkerise, milles on kolme sorti kive.

Toomas Aavasalu rääkis, et oma koduse suitsusauna kütmiseks kulub tal aastaajast olenevalt kuus kuni kaheksa tundi. «Riputan lakke omamaitsestatud liharibid, mis selle aja seal küpsevad. Kui esimene leil otsa tuleb, on liha söömiseks parasjagu pehme,» kõneles ta. Selleks, et saunalised saaksid pesema minna, tuleb kütmise järel hoonet veel tund või kaks tuulutada.

Tänavate parandamine võtab kaks suve

JOHAN-KRISTJAN KONOVALOV
sakala@ajaleht.ee

Sel nädalal sai Viljandi vana- linnas alguse kaks suve kestev tänavaremont, mille käigus uuendatakse lisaks teekatte- le maa-alused taristud ja tänavavalgustus.

Suve jooksul renoveeritakse Munga ja Sepa tänav, järgmisel aastal Kauba ja Väike-Turu tänav. Linna majandusameti juhi Reevo Maidla sõnul on tööd alanud plaani- päraselt ning parajasti käib tänavakatte eemaldamine ja soelumine. Üles võetud mu- nakive kasutatakse ka uue tee ehitamiseks. Seda ohtu, et materjalist puudu tuleks, Maidla kinnitustel pole, sest alles on veel turuplatsi re- konstrueerimise käigus ee- maldatud kive.

Samuti kaalumisel olnud keskküttetorustiku paigalda- mise plaan on kõrvale jäetud. Viljandi soojatootja, aktsia- selts Esro tegevdirektori Enn Rõigase sõnul jäi plaan katki tänaväärsete majaelanike kasina huvi tõttu keskkütet saada. Samas ei välistanud

Eile pärastlõunal oli eemaldatud enamik Munga tänava kattest.

Rõigas võimalust, et kui Kau- ba ja Väike-Turu tänava elanikud keskkütte vastu siiski huvi ilmutavad, võib järgmi- sel suvel nende tänavate alla soojatorustik tulla.

Linnavalitsuse teedespetsi- alisti Heikki Teearu sõnul selgub see, mis ulatuses täna- vaid suletakse, tööde käigus. Linnavalitsus palub elanikel arvestada võimalike ebanu- gavustega ning jälgida liiklus- korraldust, sest ehitustööde ajal on tänavatel liikumine raskendatud.

Ehitustööde tellija on akt- siaselts Viljandi Veevärk, kes taotles torustike rekonstruee- rimise tarbeks toetusraha keskkonnainvesteeringute keskusest. Linn osaleb tee- katte, sidevõrkude ja tänava- valgustuse rekonstrueerimi- ses.

Ehitustöid teevad osa- ühingud Tavit ja Suja Ehitus ning tööde kogumaksumus on 848 180 eurot. Projekti on koostanud osauhing Klotoid. Objekt peab valmis olema tu- leva aasta 20. oktoobriks.

HALJASTUS

Elujõulisel suvel muutub linn kohati ebaesteetiliseks

AIVAR AOTÄHT
aivar.aotah@ajaleht.ee

Mõnusalt soe päikese-
paiste vaheldumisi vih-
maga muudab suvel loo-
duse lopsakaks linnas-
ki, kuid nõnda võib tek-
kida vastuolu heakorra-
nõuetega.

Nagu märgib käesoleva aasta
algusest kehtiv Viljandi heakor-
raeeskiri, peab omanik niitma
kinnistul regulaarselt muru ja
heina nii, et oleks tagatud selle
esteetiline väljanägemine.

Algul oli linnavõimul plaan-
nis määrata muru maksimum-
kõrguseks 25 sentimeetrit, kus-
juures nõue ei oleks kehtinud
üldmaa sihtotstarbega kinnis-
tul ehk teisisõnu linna oman-
duses oleval maal. Lõpuks sen-
timeetritest loobuti.

Linnavalitsuse majandus-
ameti vanemarhitekt Age Alas
ütles, et pole mõistlik nõuda
ühtset murukõrgust, sest kin-
nistud võivad olla väga erineva
iseloomuga. Ta tõi näiteks
äärelinna, kus lopsakas heina-
maa ei sega kedagi.

«Aga me ei saa lubada, et
hein kasvaks kesklinna kinnis-
tul,» toonitas Alas.

Lubatud ja lubamatu

Teisalt on siiski erandeid ja nii
võib kesklinnaski leida džung-
lit meenutavaid maalappe.
Näiteks on niisuguseid kohti
linna omandusse kuulvas Va-
luoja orus. Seal on linnavalit-
sus ametlikult piiritletud tsoo-
nid, kus muru peab olema ma-
dal ja kus seda niidetakse vaid
kord aastas ehk kus vohamine
on lubatud.

Küll on Age Alase kinnitu-
sel lubamatu, et Valuoja via-
dukti lähedal läbi oru kulgeva
kõvakattega kõnnitee ääred on

Endise Vilma hoone ja kaubamaja parkimisplatsi vahel asuv ja eraomanikele kuuluv maalapp kasvab võssa igal suvel.

4 x MARKO SAARM

kinni kasvanud. Ajakirjaniku
eile tehtud kontroll näitas, et
kohati on muru tunginud juba
80–90 sentimeetrit äärekivist
tee keskjoone poole ja rohelist
leidub tee keskelgi. Huvitaval
kombel oli hein kõnnitee kõr-
valt niidetud, aga kõnniteelt
niitmata jäetud: kõrgemad tai-
med küündisid jalakäijate alal
70 sentimeetri ligi.

«Piirkond on Floreas Vil-
jandi hooldada ja nad peavad
kõnnitee puhtana hoidma,» sõ-
nas Alas.

Igal suvel on kesklinna hal-
jastuse häbiplekiks endise Vil-
ma hoone ja kaubamaja parki-
misplatsi vahel laiuv maalapp,
mis võssa kasvab. Kinnistu
kuulub eraomanikele, keda
linn aeg-ajalt korrale kutsub.
Tänavu pole seda Alase sõnul
tehtud ning rohelist võtab voi-
must.

Alas kiidab osaühingut
Afeel, kes ostis ja tegi kevadel
korda sealsamas lähedal asu-
va Kaalu tänava platsi. Aastaid
oli seal lokanud võpsik ning

püsinud majalobudik, piirkon-
da käisid lagastamas joodikud.
Mis saab 998-ruutmeetrisest
platsist edaspidi, pole omanik
veel otsustanud.

On nagu on

Linna heakorraeeskiri märgib
haljastuse kohta sedagi, et puu-
oksad ei või ulatuda kõnnitee
kohal madalamale kui 2,5 meet-
rit maapinnast. Valuoja viaduk-
ti orupoolse kõnnitee ääres
kasvavad aga tammed, mille ok-
sad on teepinnast kohati vaid
1,7 meetri kõrgusel ja tuulega
rapsavad madalamalegi.

Küsimusele, kui esteetiline
linna haljastus praegu paistab,
vastas Age Alas, et tase kõigub.

«Hooldus on...» jäi ta mõt-
tesse ja lisas: «Ma ei ütle, et sel-
lega on korras. Oleme ka sankt-
sioone rakendanud ning ürita-
me kinnistuomanikega hakka-
ma saada, et nad haljastuse
eest hoolitseksid.»

Linnale kuuluval maal
peab korra tagama selle ala le-
pingujärgne hooldaja. Kui te-
kib raskusi, võib linn jätta
hooldajale osa tasu maksmata
või tellida töö teiselt firmalt ja
nõuda selle eest tasu lepingu-
järgselt hooldajalt.

**Ma ei ütle, et sel-
lega on korras.**

AGE ALAS
haljasalade hooldamisest

Eraisikuid ja juriidilisi isi-
kuid, kes oma kinnistute eest
hoold ei kanna, püüab linnava-
litsus algul hea sõnaga korrale
kutsuda. Kui see ei aita, saab
eraisikut väärteomenetluse
korras trahvida kuni 400 ning
firmat või asutust kuni 1300 eu-
roga.

Valuoja viadukti kõnnitee kohal sasivad tammed ja lakäia pead, kuigi oksad ei tohiks nii madalal olla.

Valuoja orus kulgev kõvakattega kõnnitee jääb aina kitsamaks, sest rohelist tungib kõrvalt peale.

Floora ründab Valuoja orus voolavat oja. Kohati on selline asi orus lu-
batud, sest eri piirkondi niidetakse eri intervalli järel.

EESTI

Elektrilevi tasub hüvitiseks tuhandeid

Eesti Energiale kuuluv
jaotusvõrguettevõtte Elekt-
rilevi on maksnud tänavu
esimesel poolaastal pinge-
kõikumiste tõttu kahju-
nõudeid esitanud tarbija-
tele hüvitiseks üle 80 000
euro, samas pole enam kui
pooltel kahjunõuetest juh-
tumite analüüsimise järel
alust.

Elektrilevi kommuni-
katsioonijuhi Tuuli Sok-
manni sõnul on Elektrilevi
tänavu esimesel poolaastal
menetlenud 412 kahju-
nõuet.

«Kahjunõude avalduse
esitamisel ei pea klient
meile nimetama kindlat
kahjusummat, vaid esialg-
se hinnangu. Palume klien-
dil kuludokumendid esita-
da alles siis, kui nõuet läbi
vaadates on selgunud, et
meie võrgus leidis aset mi-
dagi, mille puhul kahju hü-
vitame. Seetõttu me esita-
tud kahjunõudeavalduste
summade üle arvet ei pea,»
selgitas Sokmann.

Tema sõnul võivad kah-
jusummad olla väga erine-
vad. Need sõltuvad kahju-
saanud seadmete arvust,
sellest, kas neid on saadud
remontida või on vaja uus
seade osta, seadmete vanu-
sust ja mitmetest muudest
teguritest.

Poolaastaga menetle-
tud 412 nõudest hüvitas
Elektrilevi 172. Need on
Sokmanni sõnul juhtumid,
kus kahju oli tekkinud võr-
guettevõtja vastutusel ole-
vatest põhjustest. Hüvita-
tud 172 juhtumi väljamak-
sete summa oli ligikaudu
83 000 eurot, mis teeb hüvi-
tamisotsusega juhtumi koh-
ta ümmarguselt 500 eurot.

Hüvitamisele ei kuulu
näiteks äikesest kui väära-
matust jõust tulenev kahju:
selle vastu soovib Elektrilevi
rakendada ennetus-
meetmeid, mille kohta saab
lisainfot Elektrilevi veebi-
lehel kahjude ennetamise
osast.

Sokmann rõhutas, et iga
pingekõikumine ei tähenda
automaatselt hüvitatavat
kahjujuhtumit, sest osa
elektrivõrgu häireid jääb
standarditega lubatud nor-
mide piiresse ja sellistele
pisematele häiretele, mis
on osa võrgu tavapärasest
toimimisest, peaksid tavali-
sed korras koduseadmed
ka vastu pidama. (BNS)

EÜE tuleb Pärnus kokku

Eesti üliõpilaste ehitusma-
leva (EÜE) juubelikokkutu-
leku korraldajad ootavad
eeloleval nädalavahetusel
Pärnusse vanu aegu mee-
nutama ligi 3000 endist ma-
levlast.

EÜE esimesest töösu-
vest moodub tänavu 50 aas-
tat ja selle tähistamiseks
toimubki laupäeval Pärnu
Vallikäärus suurejooneline
kokkutulek. Juubelikokku-
tuleku peaüritus on EÜE
laulupidu, mille tarvis moods-
tustatavasse ühendkoori
on oodatud osalema kõik
endised ehitusmalevlased.
(BNS)

TEEMAD

Toimetaja SIIM PIIRAK, 433 0084, siim.piirak@ajaleht.ee

337

Tallinna ülikooli oli nädala alguseks laekunud 9755 sisseastumisavaldust, neist 9418 Eesti elanikelt ja 337 välismaalastelt. Kooli teatel on avaldustele oodata lisa.

ELU VALIKUD

Karjäärinõustaja kehatub noori rajaotsijaid unistama

SIIM PIIRAK
siim.piirak@ajaleht.ee

Sealsamas Viljandi Leo-
la tänav 15-a majas,
kus ootab uute õpilaste dokumente ühendatud kutsekeskkool, asub ka karjääriplaneerimist toetava Rajaleidja hubane pesa.

Kollase hoone sisemusse peituva teabe- ja nõustamiskeskuse karjäärinõustaja Marili Lenk nendib, et oma ametis peab ta väga palju rääkima unistustest.

«Unistustest rääkides jõutakse iseendani. Enne kui hakata mõtlema, kuhu kooli minna või millist eriala õppida, peab teadma, kes ise ollakse,» ütleb ta.

Nõustaja kogemused on näidanud, et noored on tihti peale kinnise meelega: nad ei taha ega oska unistada, kui ta on neil seda teha palunud. «Ka koolis ollakse kinni stampides ja noortel ei lastagi tegelikult unistada.»

Lenk seevastu arvab, et unistamine on väga vajalik oskus, mida peaks noortes arendama.

Nõustaja rõhutab, et kuigi on tähtis püsida tööturuga kursis ja teada, millised on trendid, tuleb õppida ikkagi seda, mis on südamelähedane. «Sa võid küll head raha saada, ent kui teed midagi sellist, mis ei meeldi, jooksed lõpuks ummikusse,» on ta veendunud.

Rohkem julgust

Rajaleidja ruumidesse on peale värskete koolilõpetajate oodatud ka juba ühe või teise eriala omandanud. Samuti need, kel on eriala valimisega näiliselt veel aastaid aega. Nagu Marili Lenk märgib, tegelevadki nad enamasti 7–26-aastaste noortega. «Aga me pole ka aastakese vanemaid ära ajanud,» toonitab ta.

Lisaks temale töötab Rajaleidja Viljandimaa keskuses karjääriinfo spetsialist Maili Kapp, kes tegeleb karjääriinfo vahendamise ja infopäringutele vastamisega.

Lenk leiab, et noored peak-

sid olema märksa julgemad. «Nad võivad siia tulla kas või koos vanematega,» ütleb ta ning lisab, et vanematega peaks kindlasti tulema sel juhul, kui nood on väga nõudlikud ja suruvad oma tahtmist peale. Tavaliselt jõuavad karjäärinõustaja juurde siiski lapsevanemad, kes on väga toetavad.

Lengi sõnul on juhtunud sedagi, et laste vaba arenemist on pärssinud kool.

«Üks tüdruk tuli meile ning ütles, et tahab autotehnikuks saada ja emagi on väga toetav, kooli poolt suunati aga siia, et ta valiks eriala, mis on tüdrukule sobilikum,» meenutab Lenk ning tõdeb, et nõustajana peab ta mõnikord rõhutama, et tänapäeval pole enam naiste- ja meestameteid.

Teadmatus eksitab

Selleks et Rajaleidja keskusest õige suuna leidmiseks abi saada, tuleb noorel või lapsevanemal nõustajaga enne ühendust võtta ja aeg kokku leppida.

«Eriti oodatud on siia need, kes tahavad minna kutsekooli,

sest neil on komme valida vale eriala,» räägib Marili Lenk.

Tema selgitust mööda ei teata oma võimalusi ja seetõttu ei leita suurest infokogumist nimega internet otsitavat üles. Rajaleidja keskuses aidatakse aga vaagida erialade ja koolide plusse ja miinuseid.

”

Sa võid küll head raha saada, ent kui teed midagi sellist, mis ei meeldi, jooksed lõpuks ummikusse.

MARILI LENK,
karjäärinõustaja

Lenk toob näite. Kord oli nende juurde tulnud neiu, kes soovis kutsekooli minna, kuid teatas kahetsusega, et ei leia sobivat eriala. Kui Lenk oli küsinud, mis on tema eesmärk või mida ta soovib, oli noor vasta-

nud, et tal on tarvis keskharidust, kuid tavagümnaasiumi ei olnud ta sisse saanud.

«Tema puhul oli lahendus lihtne,» ütleb nõustaja. «Neiu läks hoopis täiskasvanute gümnaasiumi, millest tal endal aimugi polnud.»

Keskharidust oli tolele noorele vaja selleks, et tal oleks kutsekoolides rohkem valikuvõimalusi. «Põhihariduse alusel on valik nigel.»

Keskus ja koduleht

Ühe osa karjäärinõustaja tööst moodustavad koolides peetavad karjääriinfo loengud. Need on eelkõige mõeldud lõpuklasside õpilastele, kuid jõudumööda üritatakse ka noorematele valikuvõimalusi tutvustamas käia.

Keskuses asetleidva individuaalse nõustamise tarvis peaks varuma vähemasti poolteist tundi. Need õpilased, kes elavad Viljandist kaugemal ega saa siia sõita, võivad paluda, et nõustamine toimuks koolis.

Nõustaja Marili Lengiga unistustest vesteldes täidetakse töölehti ja tehakse mitmesuguseid teste, mis peaksid aitama välja selgitada, kuhupoole noorel vaadata tuleks. Keskuses on ka suur keerlev infotulp, mis on täidetud kaustikutega kõikvõimalikest ametitest, mida Eestis võimalik õppida.

«Meie kodulehel on muidugi uuem info,» lausub Lenk tagasihoidlikult. «Paberkanjal materjale on raskem välja vahetada kui kodulehte uuendada.»

Karjääriportaalist rajaleidja.ee leiab ohtralt infot palgastatistika ning ühe või teise ametikoha väljavaadete ja töötingimuste kohta. «Lehel on ka videoid ja see on noortele väga mugav,» valgustab nõustaja.

Veebilehel on muu hulgas mahukas ametite andmebaas, kus igatühe juures on väike test, mis võimaldab ennast proovile panna. Portaali infotul on jagatud kolmeks: noorele, täiskasvanule ja suunajale.

Lõpetuseks märgib Marili Lenk, et noortel, kes ka pärast nõustamist leiavad, et nad ei tea, mida teha tahavad, ei tasu minna õppima lihtsalt protsessi pärast. «Neil soovitan maailmas ringi vaadata,» ütleb ta. «Aga neilt, kes tahavad lihtsalt aastakese puhata, olen ma küsinud, kas nad on aasta pärast valmis soovitud eriala omandama.»

Kõige tähtsam on nõustaja arvates siiski see, et koolilõpetajad teeksid valiku selle järgi, mida süda ütleb.

Ülikoolid avaldasid statistikat

Nädala algul andis Tartu ülikool teada, et kaks kolmandikku parematest gümnaasiumilõpetanute esitas edasiõppimiseks dokumendid just sinna.

Tartu ülikooli päevasesse õppesse esitati kokku ligi 9600 avaldust, avatud ülikooli õppevormi avalduste vastuvõtt algab augustis. Tallinna ülikooli esitati 9755 sisseastumisavaldust, neist 9418 Eesti elanikelt ja 337 välismaalastelt, ning ka neile on oodata lisa.

Tartu ülikooli pressiteates märgiti, et ülikooli pääsemise soovi avaldas peaaegu 1000 gümnaasiumi medaliga lõpetanud ja ligi 200 aineolümpiadidel häid tulemusi näidanud noort. See on ka kooli õppeprorektori Martin Halliku sõnul sihtrühm, keda kool eelkõige püüab.

«Avalduste kunstlikult suur arv ei ole Tartu ülikooli eesmärk, sest see ei näita õppetöö kvaliteeti. Küll aga on oluline reaalselt sisse saanud üliõpilaste kvaliteet,» rääkis Hallik.

Tartu ülikooli kõige menukamad õppekavad on arstiõpe, õigusteadus, majandus ja informaatika vastavalt 470, 435, 418 ja 393 avaldusega. Tallinnas tunti enim huvi õigusteaduse vastu: selle eriala bakalaureuseõppesse soovis astuda 561 inimest. Järgnesid psühholoogia ja riigiteaduste eriala. Alushariduse pedagoogi eriala oli järjekorras kuues 387 avaldusega.

”

Avalduste kunstlikult suur arv ei ole Tartu ülikooli eesmärk.

MARTIN HALLIK,
Tartu Ülikooli
õppeprorektor

«Tallinna ülikooli astuda soovivate inimeste arv on kasvanud. Eriti torkab silma sisseastujate suur huvi magistrierialade, nagu näiteks organisatsioonikäitumise ning sotsiaalpedagoogika-lastekaitse ja sotsiaaltöö bakalaureuseõppe tsükliõppe vastu, kus varem olid vaid tasulised kohad, nüüd aga on võimalik astuda ka tasuta kohale,» tutvustas Tallinna ülikooli vastuvõtu spetsialist Merit Paist.

Tartu ülikooli vastuvõtu peaspetsialisti Kaja Karo ütlemist mööda sealgi avalduste vastuvõtt veel jätkub: 5. augustil hakatakse vastu võtma avatud ülikooli soovijate avaldusi. («Sakala»)

Viljandimaa Rajaleidja keskuses olevalt infotulbalt võib leida ameteid, millest noortel aimugi pole.

ANNA AURELIA MINEV

Esmaspäev, 15. juuli

07.25 Maahaigla
08.10 Aia elu
08.25 Rock Summer 25*
08.55 Holby City haigla
09.55 Ajavaod
10.20 Üks tegu: Lehmalüps
10.30 Ajalik ja ajatu
11.00 Väike maja preerias
11.45 Uued trikid*
12.40 Möistlik või mõttetu*
13.10 Hummeri jälgedes, 2/6
14.00 Maraton
14.15 Kaks ansambli
14.45 Jamie Oliveri 30 minuti road*
15.10 Öhne 13 (Eesti 2012)*
15.40 ENSV: «25. kaadri mälu»
16.10 Holby City haigla*
17.15 Mont Ventoux' kuningas*
18.30 Aktuaalne kaamera
18.45 Osoon
19.15 Ilus maa
19.20 Iloline inemine
19.40 27: Lärm ja vaikus
20.10 Igavene ränne, 1/4
21.00 Aktuaalne kaamera. Ilm
21.25 Sport
21.35 SUVEkulTUUR
21.45 Eesti mäng
22.15 Vincent, 3/4
23.25 EÜE segu, 6/6*

06.00 Punased roosid, 548/800*
06.45 Rosario, 31/105*
07.40 Kasskoer
08.05 Suvereporster*
09.10 Tuhat ja üks ööd, 31/90*
11.00 Kodus ja võõrsil, 5539
11.30 Küladeketeiivid, 75*
12.30 Merevaade*
13.00 Saare sosinad
14.00 Komissar Rex
15.00 Punased roosid, 549/800
16.05 Küladeketeiivid, 76
17.05 Rosario, 31/105
18.10 Tuhat ja üks ööd, 31/90
20.00 Suvereporster
21.00 Meie aasta Siberis
21.30 Mentalist
22.25 Mõrvaennetajad
23.20 Üllisälajane
00.15 Elav märklaud

06.15 Joonissarjad*
07.55 Armastus võidab, 79*
08.55 Kirgede torm, 1674*
09.55 Vaprad ja ilusad, 6515*
10.35 Brigaad 3
11.35 Meisterdetektiiv Spencer 5, 10
12.30 Paradiisiaiad, 6*
13.00 Hawaii 5-0 2, 19*
14.00 Kättemaksukontor 4, 6*
15.00 Vaprad ja ilusad, 6516
15.30 Lena, mu elu armastus, 139
16.30 Armastus võidab, 80
17.30 Kirgede torm, 1675
18.30 Vaid Venemaal pluss
19.00 Seitsmesed suvesadamas
20.00 Kättemaksukontor 4, 7
21.00 CSI kriminaalid 13, 3
22.00 Mf. Tunnimees
00.05 CSI New York 8, 9
01.00 Anarhia pojad 4, 7
01.55 Seadusesilm Steven Seagal 2, 1

07.30 Animasarjad. **08.20** Tule öuel, 10/16. **08.45** Las-
 tetuba. **09.05** MuinasTeeVee. **09.30** 55 –
 mis siis! **10.00** Waterloo Roadi kool. **10.50**
 Mf. Printsess hermetail*. **11.50** Idule-
 tute. **12.20** Pärituult*. **15.50** Armastus
 loomariigis, 4/4*. **16.40** Kalailm, 9/29.
17.10 Väike maja preerias. **18.00** Anima-
 sarjad. **18.40** Reis ümber maailma. **18.45**
 Animasarjad. **19.20** AK (viipek). **19.30** AK
 (vk). **19.45** Mf. Ühksandast taasv*.
21.20 Minusculu. **21.30** Normaalne.
22.25 Koos ja üksinda. **23.20** Pillimeister.
23.55 Estradiitahestik*

09.00 Seitsmesed suvesadamas.
09.30 Kodu keset linna 4, 464*.
10.00 Kutsuge Cobra 11 1, 6*.
11.00 Mf. Kuum pirukas 2. **13.30** Kodu ke-
 set linna 4, 465. **14.00** Kutsuge Cobra 11
 1, 6*. **15.00** Kälimehed 2, 2. **16.00** Kuidas
 ma kohtasin teie ema 1, 12*. **16.30** Kutsuge
 Cobra 11 1, 7. **17.30** Top Gear 4, 61.
18.30 Simpsonid 13, 10*. **19.00** Ameerika
 paps 5, 72. **19.30** Kuidas ma kohtasin
 teie ema 1, 13. **20.00** Seks ja linn 6, 80.
20.30 Simpsonid 13, 11. **21.00** Mf. Kuum
 pirukas 3. **23.00** Paljalt naljakas. **23.30** Vaga
 vesi 1, 10. **00.30** Salatoimikud 6, 121

06.15 Totaalne ärkamine!
09.00 Doktor Oz*. **09.55** El-
 len. **10.50** Eluteed, 30/45*.
11.20 Everwood*. **12.25** Aiadeketeiiv-
 vid: Lilledel keel*. **14.25** Kokakool.
15.20 Oprah. **16.10** Doktor Oz. **17.05**
 Everwood. **18.00** Pahad tüdrukud,
 59/107. **19.00** Kodus ja võõrsil, 5541.
19.30 Eluteed, 32/45. **20.00** Sõber
 koer. **20.30** Kõõgikubjas. **21.00** Ameerika
 tippmodell 14, 2/13. **22.00** Kadu-
 nud, 36/39. **23.00** Selgelnägiijatest uu-
 rijad. **23.30** Kummaliine seks

07.00 Suvereporster+ **08.00**
 Kuldvillak*. **08.30** MacGyver*.
09.20 Vinged masinad*. **09.45**
 Kliktähed*. **10.10** Rannavalve. **13.40**
 Komissar Rex*. **14.35** Walker – Texase
 korralvalvur*. **15.25** MacGyver. **16.20**
 Merepatrull. **17.10** Komissar Rex. **18.05**
 Walker – Texase korralvalvur. **19.00** Kuld-
 villak. **19.30** Eesti nokitsesb. **20.00** Tuvi-
 kesed*. **21.00** Kaks ja pool meest*.
23.10 Kriminaalne Venemaa. **23.25** Sjo-
 mini juurdus, 8/12. **23.35** Conan, 70

Teisipäev, 16. juuli

07.25 Maahaigla
08.10 Aia elu
08.25 Eesti mäng*
08.55 Holby City haigla
09.55 Ajavaod
10.20 Üks tegu: Mängimine
10.30 Ajalik ja ajatu
11.00 Väike maja preerias
11.50 Vincent, 3/4*
13.00 Obama Valge Maja
 kaamerasilma läbi*
14.00 Öhne 13 (Eesti 2012)*
14.30 ENSV: Suusad ju*
15.00 Holby City haigla*
16.00 Tour de France: 16. etapp
18.30 Aktuaalne kaamera
18.45 Osoon
19.15 Ilus maa
19.30 4x4. Magadan, 7/10
20.00 Ohtlik lend, 7/12
21.00 Aktuaalne kaamera
21.25 Sport
21.35 SUVEkulTUUR
21.45 Eesti mäng
22.15 Mf. Iluasjake
23.55 Waterloo Roadi kool

06.00 Punased roosid, 549/800*
06.45 Rosario, 31/105*
07.40 Kasskoer
08.05 Suvereporster*
09.10 Tuhat ja üks ööd, 31/90*
11.00 Kodus ja võõrsil, 5540
11.30 Küladeketeiivid, 76*
12.30 Meie aasta Siberis*
13.00 Saare sosinad
14.00 Komissar Rex
15.00 Punased roosid, 550/800
16.05 Küladeketeiivid, 77
17.05 Rosario, 32/105
18.10 Tuhat ja üks ööd, 32/90
20.00 Suvereporster
21.00 Krimi
21.30 Kriminaalne Venemaa
22.05 Nikita
23.00 V
23.55 Mf. Surfi-vampiirid
01.40 Rannavolle
02.10 Merepatrull

06.15 Joonissarjad
07.55 Armastus võidab, 80*
08.55 Kirgede torm, 1675*
09.55 Vaprad ja ilusad, 6516*
10.35 Brigaad 3
11.35 Meisterdetektiiv Spencer 5, 11
12.30 Kõige naljakamad koduvideod
13.00 CSI kriminalistid 13, 3*
14.00 Kättemaksukontor 4, 7*
15.00 Vaprad ja ilusad, 6517
15.30 Lena, mu elu armastus, 140
16.30 Armastus võidab, 81
17.30 Kirgede torm, 1676
18.30 Võimalik vaid Venemaal
19.00 Seitsmesed suvesadamas
20.00 Kättemaksukontor 4, 8
21.00 Kodumaa 1, 9
22.00 Vaid Venemaal pluss
22.30 Mf. Valge elevand
00.20 CSI New York 8, 10
01.20 Vabaduse hind 2, 4

07.30 Animasarjad. **08.35** Lastetuba. **08.55** Suuri
 meistred, 4/13. **10.00** Waterloo Roadi
 kool. **10.50** Teatristaasta 12 kuud. **11.40**
 Türibust ruuduni, 2/15. **12.05** Minu Viru-
 maa*. **15.45** Mängime veeli, 6/15*.
16.40 Kalailm, 10/29. **17.10** Väike maja
 preerias. **18.00** Animasarjad. **18.40** Reis
 ümber maailma. **18.50** Animasarjad.
19.20 AK (viipek). **19.30** AK (vk). **19.45**
 Jüri Üdi Klubi. **20.40** Minusculu. **20.45**
 Gilmore'i tüdrukud. **21.30** AegRuum.
22.20 Ehh, uuhduur, 4/8. **22.50** Eesti
 TOP 7. **23.25** Troonide mäng, 7/10.

08.30 Seitsmesed suvesadamas.
09.30 Kodu keset linna 4, 465*.
10.00 Kutsuge Cobra 11 1, 6*.
11.00 Mf. Kuum pirukas 3*. **13.30** Kodu ke-
 set linna 4, 466. **14.00** Kutsuge
 Cobra 11 1, 7*. **15.00** Kälimehed 2, 3.
16.00 Kuidas ma kohtasin teie ema 1,
 13*. **16.30** Kutsuge Cobra 11 1, 8. **17.30**
 Sõjaprintsess Xena 1, 15. **18.30** Simpsonid
 13, 11*. **19.00** Ameerika paps 5, 73.
19.30 Kuidas ma kohtasin teie ema 1,
 14. **20.00** Seks ja linn 6, 81. **20.30** Simp-
 sonid 13, 12. **21.00** Mf. Kuum pirukas 4.
23.00 Paljalt naljakas. **23.30** Eureka 4,
 15. **00.30** Salatoimikud 6, 122

06.15 Totaalne ärkamine!
09.00 Doktor Oz*. **09.55** El-
 len. **10.50** Eluteed, 31/45*.
11.20 Everwood*. **12.25** Ameerika
 tippmodell 14, 2/13*. **13.25** Kadunud,
 36/39*. **14.25** Kokakool. **15.20** Oprah.
16.10 Doktor Oz. **17.05** Everwood.
18.00 Pahad tüdrukud, 61/107. **19.00**
 Kodus ja võõrsil, 5542. **19.30** Eluteed,
 33/45. **20.00** Sõber koer. **20.30** Kõõgi-
 kubjas. **21.00** Mf. Vanad torisejad. **23.00**
 Unustamatu. **23.55** Staariminutid

07.00 Suvereporster. **08.00** Kuld-
 villak*. **08.30** MacGyver*. **09.20**
 Conan, 70*. **10.10** Rannavalve. **13.40**
 Komissar Rex*. **14.35** Walker – Texase
 korralvalvur*. **15.25** MacGyver. **16.20**
 Merepatrull. **17.10** Komissar Rex. **18.05**
 Walker – Texase korralvalvur. **19.00** Kuld-
 villak. **19.30** Rannavolle. **20.00** Tuvi-
 kesed*. **21.00** Kaks ja pool meest*. **21.30** Mf.
 Leppimatu kättemaks. **23.30** Conan, 73

Kolmapäev, 17. juuli

07.25 Maahaigla
08.10 Aia elu
08.25 Eesti mäng*
08.55 Holby City haigla
09.55 Ajavaod
10.20 Üks tegu: Hobuse rautamine
10.30 Ajalik ja ajatu
11.00 Väike maja preerias
11.45 Ohtlik lend, 7/12*
12.45 4x4. Magadan, 7/10*
13.15 27: Lärm ja vaikus*
13.45 Täheleav: Kauksi Ülle
15.00 Holby City haigla*
16.00 Tour de France
18.30 Aktuaalne kaamera
18.45 Osoon
19.15 Ilus maa
19.30 Metsapeatus, 7/10
20.00 Kõõgikodanikud
20.30 Hakkab jälle pihta, 1/6
21.00 Aktuaalne kaamera
21.25 Sport
21.35 SUVEkulTUUR
21.45 Eesti mäng
22.15 Apokalüpsis
23.10 Hung
23.35 Waterloo Roadi kool

06.00 Punased roosid, 550/800*
06.45 Rosario, 32/105*
07.40 Kasskoer
08.05 Suvereporster*
09.10 Tuhat ja üks ööd, 32/90*
11.00 Kodus ja võõrsil, 5541
11.30 Küladeketeiivid, 77*
12.30 Krimi*
13.00 Saare sosinad
14.00 Komissar Rex
15.00 Punased roosid, 551/800
16.05 Küladeketeiivid, 78
17.05 Rosario, 33/105
18.10 Tuhat ja üks ööd, 33/90
20.00 Suvereporster
21.00 Heeringas Veenuse öäl
21.30 Suur lotokolmapäev
22.30 Jahtunud jälg
23.30 Harry seadus
00.25 Traumaosakond
01.15 Vampiiripäevikud

06.15 Joonissarjad
07.55 Armastus võidab, 81*
08.55 Kirgede torm, 1676*
09.55 Vaprad ja ilusad, 6517*
10.35 Brigaad 3
11.35 Meisterdetektiiv Spencer 5, 12
12.30 Kõige naljakamad koduvideod
13.00 Kodumaa 1, 9: Risttuli*
14.00 Kättemaksukontor 4, 8*
15.00 Vaprad ja ilusad, 6518
15.30 Lena, mu elu armastus, 141
16.30 Armastus võidab, 82
17.30 Kirgede torm, 1677
18.30 Vaid Venemaal pluss
19.00 Seitsmesed suvesadamas
20.00 Kättemaksukontor 4, 9
21.00 Juurdlust viivad läbi sensitiivid
22.00 Suletud uste taga 2, 11
23.00 Leidja 1, 7
00.00 Top Gear USA 1, 7
01.00 Kalamehejutud

07.30 Animasarjad. **08.50** Lastetuba. **09.00** Muusika
 väikeste m-iga, 8/8. **09.30** Rakett 69.
10.00 Waterloo Roadi kool. **10.50**
 Gilmore'i tüdrukud*. **11.30** Eesti TOP 7*.
12.05 Perpetuum mobile*. **16.10** Tuhat
 tutvust. **16.40** Kalailm, 11/29. **17.10** Väi-
 ke maja preerias. **18.00** Nõiakivi, 7/77.
18.30 Ajakompass. **18.40** Reis ümber
 maailma. **19.20** AK (viipek). **19.30** AK
 (vk). **19.45** Mf. 8 ½.
22.00 Joan Rivers. Värkikas näitlejanna.
23.20 Eesti lood. **23.55** Normaalne*.
00.55 Mängime veeli, 7/15

08.30 Seitsmesed suvesadamas.
09.30 Kodu keset linna 4, 466*.
10.00 Kutsuge Cobra 11 1, 8*.
11.00 Mf. Kuum pirukas 4*. **13.30** Kodu ke-
 set linna 4, 467. **14.00** Kutsuge
 Cobra 11 1, 8*. **15.00** Kälimehed 2, 4. **16.00** Kui-
 das ma kohtasin teie ema 1, 14*. **16.30**
 Kutsuge Cobra 11 1, 9. **17.30** Sõjaprint-
 sess Xena 1, 16. **18.30** Simpsonid 13, 12*.
19.00 Ameerika paps 5, 74. **19.30** Kuidas
 ma kohtasin teie ema 1, 15. **20.00** Seks ja
 linn 6, 82. **20.30** Simpsonid 13, 13. **21.00**
 Mf. Kuum pirukas 5. **23.00** Paljalt naljakas.
23.30 Euroopa pokkeriturnee 7. **00.40**
 Head 1, 13. **01.40** Salatoimikud 6, 123

06.15 Totaalne ärkamine!
09.00 Doktor Oz*. **09.55** El-
 len. **10.50** Eluteed, 32/45*.
11.20 Everwood*. **12.25** Ameerika
 tippmodell 14, 2/13*. **13.25** Kadunud,
 36/39*. **14.25** Kokakool. **15.20** Oprah.
16.10 Doktor Oz. **17.05** Everwood.
18.00 Pahad tüdrukud, 61/107. **19.00**
 Kodus ja võõrsil, 5543. **19.30** Eluteed,
 34/45. **20.00** Sõber koer. **20.30** Kõõgi-
 kubjas. **21.00** Mf. Vanad torisejad. **23.00**
 Unustamatu. **23.55** Staariminutid

07.00 Suvereporster. **08.00** Kuld-
 villak*. **08.30** MacGyver*. **09.20**
 Conan, 73*. **10.10** Ranna-
 valve. **13.40** Komissar Rex*. **14.35** Wal-
 ker – Texase korralvalvur*. **15.25** MacGy-
 ver. **16.20** Merepatrull. **17.10** Komissar
 Rex. **18.05** Walker – Texase korralvalvur.
19.00 Kuldvillak. **19.30** Krimi. **20.00** Tu-
 vikeseid*. **21.00** Kaks ja pool meest*. **21.30** Mf.
 Kättemaksu tund 2. **23.30** Conan, 76.
00.20 Kaks ja pool meest

Neljapäev, 18. juuli

07.25 Maahaigla
08.10 Aia elu
08.25 Eesti mäng*
08.55 Holby City haigla
09.50 Ajavaod
10.20 Üks tegu: Hobuse rautamine
10.30 Ajalik ja ajatu
11.00 Väike maja preerias
12.10 Kennedyd, 6/8*
12.55 Hakkab jälle pihta, 1/6*
13.25 Kõõgikodanikud*
13.50 Terve Eesti, 7/10*
14.20 Ütsi, ütsi, öke!
14.30 Metsapeatus, 7/10*
15.00 Holby City haigla*
16.00 Tour de France: 18. etapp
18.35 Aktuaalne kaamera
18.50 Osoon
19.20 Mida teie arvate?
20.15 Täevasina, 14/24
21.00 Aktuaalne kaamera
21.25 Sport
21.35 SUVEkulTUUR
21.45 Eesti mäng
22.15 Muusikadokk
23.15 Kuidas ei tohiks elada, 6/6
23.45 Waterloo Roadi kool

06.00 Punased roosid, 551/800*
06.45 Rosario, 33/105*
07.40 Kasskoer
08.05 Suvereporster*
09.10 Tuhat ja üks ööd, 33/90*
11.00 Kodus ja võõrsil, 5542
11.30 Küladeketeiivid, 78*
12.30 Heeringas Veenuse öäl*
13.00 Saare sosinad
14.00 Komissar Rex
15.00 Punased roosid, 552/800
16.05 Küladeketeiivid, 79
17.05 Rosario, 34/105
18.10 Tuhat ja üks ööd, 34/90
20.00 Suvereporster
21.00 Saladused
21.50 Romet ja Julia
22.50 Mf. Nick ja Nora – öö täis muusikat
00.35 Batman – Gothami rüütel

06.15 Joonissarjad
07.55 Armastus võidab, 82*
08.55 Kirgede torm, 1677*
09.55 Vaprad ja ilusad, 6518*
10.35 Brigaad 3
11.35 Meisterdetektiiv Spencer 5, 13
12.30 Kõige naljakamad koduvideod
13.00 Suletud uste taga 2, 11*
14.00 Kättemaksukontor 4, 9*
15.00 Vaprad ja ilusad, 6519
15.30 Lena, mu elu armastus, 142
16.30 Armastus võidab, 83
17.30 Kirgede torm, 1678
18.30 Võimalik vaid Venemaal
19.00 Seitsmesed suvesadamas
20.00 Kättemaksukontor 4, 10
21.00 Selgelnägiijate tuleproov 13, 28
22.00 Vaid Venemaal pluss
22.30 Kerge elu, 7
23.30 Puudutus 1, 5
00.30 Californication 5, 7

07.30 Nõiakivi, 7/7*. **07.55** Ajakompass*. **08.10** Reis
 ümber maailma*. **08.15** Animasarjad.
08.45 Lastetuba. **09.00** Sadam otsib
 meremeest*. **09.25** Pillimeister*. **10.00**
 Waterloo Roadi kool. **10.55** Gilmore'i
 tüdrukud*. **11.35** Täna öhtul...Tõnis Mägi-
 ki*. **16.10** Eesti lood*. **16.40** Kalailm,
 13/29. **17.10** Väike maja preerias. **18.00**
 Animasarjad. **18.30** Mänguasjamuu-
 seumis. **18.45** Animasarjad. **19.10** Head
 ööd, väike sõber. **19.20** AK (viipek).
19.30 AK (vk).

VABA AEG

Toimetaja KAIE MÖLTER, 433 0041, sakala@ajaleht.ee. Kuulutused tel 433 0062, kuulutused@sakalakirjastus.ee

FESTIVAL

Viljandi Jaani kirikus saab täna kell 20 vanamuusika festivali kontserdil kuulata Vene viiuldajat Jevgeni Sviridovit. Pikk tänav 6, Viljandi. Tel 433 3000.

ÜRITUSED

Kohvikus Fellin esineb täna kell 21 kitarril Jaan Jaago ja homme, 13. juulil kell 21 Cake Book Quartet. Sisepääs prii. Lisainfo ja broneerimine info@kohvikfellin.ee, tel 435 9795.

Paalalinna kirbukas toimub 14. juulil kella 10–14.

NÄITUSED

Sakala keskuses on 20. juulini avatud Siim Tederi fotonäitus. Tallinna tänav 5, Viljandi. Tel 433 3992.

Viljandi linnagaleriis (raamatukogu kolmas korrus) on 1. augustini avatud Kaupo Kikkase fotoinstallatsioon «Kaeuurid». Trepiallis on juuli lõpuni Soome instituudi rändnäitus «Kirkas, kerge ja karge nagu vesi. Soome nüüdisproosa». Tallinna tänav 11/1, Viljandi. Tel 433 8660.

Kondase keskuses näeb selle pühapäevani Eduard Wiiralti kuulsat kuivnõelatehnikas valminud tööd «Viljandi maastik» ning Kai Kiudsoo-Värvi klaasinäitust «Taevased ja maised asjad II», 26. augustini väljapanekut «Meisterfotograaf Jaan Riet. Inimesed ja paigad stereofotodel 1902–1935», 15. septembrini Anna Wildrose'i kollaaži- ja assamblee näitust «Sini, valge, punane» ning 22. septembrini Kaarina Staudinger-Loppukaare maale müstilistest olevustest «Õised olevused». Püsiekspositsioonis on Paul Kondase maalilooming Viljandi

Viiuldaja Jevgeni Sviridov

ERAKOGU

muuseumi kogust. Pikk tänav 8, Viljandi. Tel 433 3968.

Karksi valla kultuurikeskuse kolmanda korruse fuajees on näitus «Avasta Mulgimaad, jäädvusta oma kodukohta» ja sinises saalis ajakirja «National Geographic» fotonäitus «Ookeani hing». Mõlemad näitused jäävad avatuks 31. juulini. Viljandi maantee 1, Karksi-Nuia. Tel 435 5529.

Viljandi muuseumi näitusetoas on 11. augustini 1970. aastate laste elu kajastav näitus «Lapse põli». Johan Laidoneri plats 10. Tel 433 3316.

Mõisaküla raamatukogus näeb Eesti Vabariigi 90. aastapäevaks valminud rändekspositsiooni «Eesti riiklikud teenetemärgid». Näitus annab ülevaate Eesti riiklike teenetemärkide ajaloost ja tänapäevast. Eksponeeritud on hulk haruldasi ning rahvale tundmatuid dokumente ja fotosid. Väljapanekut koostades on kasutatud lisaks rahvusraamatukogu kogudele Eesti filmiarhiivi, Eesti riigiar-

hiivi ja Eesti ajaloomuuseumi materjale. Näituse on koostanud Lea Hein ja kujundanud Tiit Laur. Raamatukogu on avatud E, K, N, R kella 10–17 ja T kella 12–19, L ja P suletud. Info tel 436 4103.

Suure-Jaani külalistemajas saab näha Valev Seina maalinäitust «Jaanist mihklipäevani». Ilmatari tänav 3-a. Tel 551 5932.

Abja kultuurimaja esimese korruse fuajees ja väikeses saalis on avatud näitus «Looduse aasta foto 2012», Abja päevakeskuses Jaan Pääsuke fotonäitus «Mäng valgusega». Abja Ukuvaka ruumes saab näha pärandkultuuri aastale pühendatud näitust «Oh aegu ammuseid». Kõik näitused avatud juuli lõpuni, asutuste lahtioleku aegadel.

NIMEPÄEV

Tänased nimepäevalised on Hermann, Herman, Armand, Hermo, Härmo, Härn ja Härmel

“Üks olemine”
www.hiufolk.ee

PÄRIMUSMUUSIKA FESTIVAL HIUMAAL

18. - 21. juuli

Liadan (Iirimaa), Svjata Vatra, Marko Matvere, Kihnu Virve, Pantokraator, Triinu Taul ja Helin-Mari Arder, VLÜ, Jaagup Kreem ja Juhan Viidingu laulud, Trio Dhoore (Belgia), Vox Clamantis, Sandra Sillamaa ja Piret Päär, Tuulelöötsutajad, Robirohi, Henry Laks, Pehk ja Bonzo, Heather and Thyme and Olle Lindvall (Rootsi), Rütmiällikal ja Tanel Ruben ja paljud teised.

Marek Sadam jagab taas tasuta elamusi

EGON VALDARU
egon.valdaru@ajaleht.ee

Nagu eelmistel suvedel, kulgeb muusik Marek Sadam tänavugi rändmoosekandina mööda Eestit ja jagab tasuta kontserte.

15. juulil kell 21 astub ta üles Suure-Jaani lähisel Pärna puhkekülas ja 16. juulil kell 20 Pilistvere terrassikohvikus.

Sadam loodab väga, et prii sisepääsuga kontserdile jõuavad ka need, kes rahanappuse tõttu muudu kontsertidest loobuma peavad.

Kui mullu astus ta üles koos klaverisaatja Tõnu Laikrega, siis nüüd esineb ta koos sügisel loodud bändiga Sadamasild. Selle ansambli üks tuntud lugudest «Ilus elu» on Kanal 2 «Suvereporteri» saatetähtsust tuntuks laulude seas, teine pala «Meeste tants» loodi järgmise aasta tantsupeoks, samuti kõlab «Magus laul». Kuulata saab ka Marek Sadama varasemat loomingut ja rahvalikke laule.

Läinud aasta kontsertidel

See hetk on jäädvustatud mullusel Pilistvere kontserdil.

ERAKOGU

vestis Sadam laulude vahele lugusid, kuid tänavu lubas ta jutuosa piirata ning lasta rohkem kõlada muusikal. «Liigume Tõnuga hästi palju Eestis ringi ning tundub, et mullusega võrreldes on rahval läinud elu kehvamaks,» jagas ta oma

tähelepanekuid. «Kahjuks on inimesed tihti väsinud ning tiksubad niisama. Ollakse loobunud lootmast ja paremast elust unistamast. Tahan inimestele vähemalt hetkeks pakkuda rõõmu ja helgemaid mõtteid.»

Igaühel võiks tema sõnutsi olla mõnus pelgupaik, kuhu minna ning maailma mured unustada.

«Minu jaoks on selline koht vanemate juures Suure-Jaanis. Siin sõidan rattaga, käin järves ujumas, söön mar-

ju ja kodus keedetud moosi,» lisas muusik.

Tänu tasuta kontsertidele saab Marek Sadam pühenduda oma meelistegevusele ehk rändamisele ning tema sõnutsi on kõige suurem tasu inimeste siiras rõõm ja tänusõnad. Hinge liigutavad ka väikesed südamest tulevad kingitused. Talle on kingitud omatehtud kindaid ja sokke, õlgkübar, korve ja murakaid, isegi omatehtud jäätist ja seapõrsas. Kuigi kontsertidel on ka annetuskarp, millesse saab panna raha moosekantide rändude toetamiseks, ei ole annetamine kohustuslik. Sealt saadav tulu võimaldab lihtsalt uute kontserdirännakute kulusid katta.

Marek Sadam ütles, et tal on olnud võimalik rännakutel tutvuda paljude toredate inimestega eri elualadelt. «Mu tutvusringkonnaski on tegelikult vähe niinimetatud superstaare. Tahan, et minu ümber oleks palju erinevaid inimesi. Nendelt ammutan jõudu ja inspiratsiooni.»

Vahepeal pikalt vaid kodumaal rännanud Marek Sadam lisas, et sügisel teeb ta pikema Ameerika ja Inglismaa turnee.

NALJAD

Kalamees läheb poodi, kus müüakse eluskalu.

«Palun andke mulle üks korralik karpkala. Ja kui te olete ta kahvaga välja võtnud, siis palun visake ta mulle.»

Müüja imestunult: «Milleks?»

Kalamees: «Siis ma saan oma naisele ilma valetamata öelda, et ma ise püüdsin selle kala.»

Mees saab klassiõega kokku. Klassiõde: «Toomas, kuulsin, et sa lahutasid oma naisest pärast 40-aastast abielu ja abiellusid endast 30 aastat noorema naise!»

Mees: «No sa pead mind ka mõistma. Eelmise abikaasa oli kooselu lõpul magada peaaegu võimatu: küll pidin tooma peavalurohtu või klaasiga vett, küll avama või sulgema akent, sest proual oli kord soe ja siis jälle külm. Õudne! Nüüd läheb mul naine õhtul välja ja tuleb hommikul koju ja ma saan rahus magada. Täielik õndsus!»

Arsti käest päriti kord, miks ta alati küsib, mida patsient sööb.

«Kas see on diagnoosi jaoks tõesti nii tähtis?»

«Ei, honorari jaoks!»

SPORT

Toimetaja MADIS LUIK, 433 0043, madis.luik@ajaleht.ee

KERGEJÕUSTIK

Kristo Galeta nihutas rekordit

Kergejõustikuseltsi Sakala liige Kristo Galeta tegi Soomes uueks Viljandimaa kuulitõukerekordiks 18.81.

MADIS LUIK
madis.luik@ajaleht.ee

Kolmapäeval Soomes Raaseporis asetleidnud võistlustel tõukas Viljandi kergejõustikuseltsi Sakala liige Kristo Galeta kuuli 18.81, värskendades oma viis päeva varem püstitatud Viljandimaa rekordit.

Galeta nentis, et vihmasajus peetud võistlusel kirjasaadud tulemus on hea, ent ülearu õnnelikuna ta end ei tunne. «Kaks katset olid ka üle 19 meetri, kahjuks libisesin mõlema puhul veidi ringist välja,» põhjendas ta.

Ühe nendest määrustele mittevastanud sooritustest oli Galeta palunud ära mõõta ning selle pikus oli olnud 19.20. «Minu lähiaja suur eesmärk on korrektse 19-meetrise tulemuseni jõuda,» lausub ta.

Sel hooajal oma keskmist tõukepikkust ligemale meetri jagu kasvatanud sportlane tõdes, et tulemused on praegu tulnud eelkõige füüsilise rammu ja kiiruse pealt, kuid tehniline pool vajab järelaitamist.

Rekordit on Galeta tänava parandanud juba neli korda. Eelmisel laupäeval Maidla mõisas tugevatasemelisel Heino Lipu võistlusel tegi ta samuti väga korraliku seeria ja parim tulemus oli 18.74. Tõsi, sellega jäi ta kuuendaks. Mõõduvõtu võitis tulemusega 20.78 bulgaarlane Georgi Ivanov. Parima eestlasena oli Kristo Galeta praegune juhendaja Raigo Toompuu tulemusega 18.84 viies.

Pühapäeval algavatel Viljandimaa kergejõustiku meistrivõistlustel Kristo Galeta kaasa ei tee, sest ta loodab juba esmaspäeval Tallinnas näidata pikki tõukeid Eesti heitjate seeriavõistlusel.

«Rihin seeriavõistluse üldtabelis kõrget kohta,» tunnistas ta.

64.16

Soomes Tampere peetaval Euroopa U-23 vanuseklassi kergejõustiku meistrivõistlustel sai Viljandi Sakala seltsi esindaja Martin Lehemets vasaraheite eelvõistlusel kirja tulemuse 64.16, mis teda paraku lõppvõistlusele ei viinud. Ta lõpetas 26 osalenu seas kokkuvõttes 17. kohaga.

Matthias Agur lõpetas Leedus peetud T-550 paadiklassi maailmakarikavõistlused kaasmaalase Art Raudva järel teise kohaga.

Veemotosportlased kihutavad tiitlivõistluste vahet

MADIS LUIK
madis.luik@ajaleht.ee

Viljandi veemotosportlastel on praegu kiired ajad: kalender on tihedalt eri paadiklasside tiitlivõistlusi täis tipitud. Äsja Leedust naasnud, sõitsid nad eile Poola, nädal hiljem seisab aga ees reis Rootsi.

Leedus olid möödunud nädalal klassi T-550 maailmakarikavõistlused. Viljandlane Matthias Agur kindlustas seal tartlase Art Raudva järel eestlastele kaksikvõidu. Poolaka Marcin Mucha järel lõpetas neljandana Aivar Kommisaar.

Kommisaare sõnul kujunes võistlus närviliseks. Esimene sõit tuli kohtunikel sõitjate ümberminemise tõttu kahel korral katkestada ja paraku oli üks vettekukkunute ka tema.

Et mõlemad stardid katkestati, läksid kirja pooled punktid ja olulist rolli mängisid pühapäevased sõidud. Teist päeva valitses täielikult Art Raudva. Hea sõidu-

ga tuli teisele kohale viljandlane Matthias Agur. Kolmanda positsiooni pärast käis tihedalt rebinine Aivar Kommisaare ja poolaka Marcin Mucha vahel. Et viljandlasel paadimootor pärast esimesel päeval vee saamist enam täiel võimusel tööd teha ei suutnud, tuli tal poolakale alla vanduda.

«Üldiselt oli võistlusel palju sekeldamist: nii kohtunike kui sisseantud protestidega. Ei olnud just kerge nädalavahetus,» nentis Kommisaar ning lisas: «Matthias sõitis muidugi tublilt.»

Kaks nädalat varem tegid meie noored Läti meistrivõistluste esimese etapina sõidetud Jurmala karikal puhta töö. Paul Zujenkov võitis klassis JT-250 kõik kolm võistlussõitu. Matthias Agur sai klassi T-550 kolmest sõidust esikoha kahel ja särava karika võitmiseks sellest piisas.

Poolas asetleidvatel noorte ehk JT-250 klassi Euroopa meistrivõistlustel osaleb Viljandi klubist Nord kase liiget: Gregor Ervald ja Paul Zujenkov. Nädal hiljem on Rootsis noorte neljataktiliste ehk GT-15 klassi Euroopa meistrivõistlused ning seal on stardis Paul Zujenkov.

Tartu t 8, 71020 Viljandi
Üldtelefon 433 0040
Faks 433 4275
Internet: http://sakala.ajaleht.ee/
e-post sakala@ajaleht.ee
Reklaami telefon 433 0063, faks 433 0080
Kuulutuste faks 433 0066
e-post reklaam@sakalakirjastus.ee, kuulutused@sakalakirjastus.ee
Klienditeenindaja-sekretär Marge Ira 433 0040
Peatoimetaja Hans Väre 433 0050
Peatoimetaja asetäitja Marko Suurmägi 433 0042
Vanetoimetaja Rannar Raba 433 0051
Toimetajad Maarja Möldre 433 0082 Anu Arak 433 0082
Arvamustoimetaja Karl-Eduard Salumäe 433 0048
Reporterid Aivar Aotäht (uudised) 433 0085 Margus Haav (kultuur) 433 0046 Sigrid Koorep (uudised) 433 0049 Madis Luik (sport) 433 0043 Sten Mahov (tarbija) 433 0052 Kaie Mölter (uudised) 433 0041 Siim Piirak (uudised) 433 0084 Üllar Priks (uudised) 433 0044 Tiina Sarv (kultuur) 433 0047 Egon Valdaru (uudised) 433 0053
Fotograaf Elmo Riig, Marko Saarm 433 0057
Korrektorid Kadri Soon, Ülle Mällmann 433 0056
Kujundusjuht Ain Kivilaan 433 0058
Küljendus Piret Holtsmann, Katri Henga 433 0055
Reklaamitoimetuse peaspetsialist Merlin Muts 433 0063
Müügispetsialistid Airi Janke 433 0060 Monika Schults 433 0064
Kuulutuste ja ajalehe tellimuste vastuvõtu klienditeenindaja Andra Tetsmann 433 0062
Kujundaja Imbi Padrik 433 0081
Küljendaja-kujundaja Liina Valt 433 0081
Korrektor Gitta Lilienthal 433 0083
Finantsjuht Pilvi Sume 447 7099
Raamatupidajad Kaie Liiv 433 0065, Meeli Eismann 433 0068

Kuulutuste vastuvõtt tööpäeviti kella 9–17, lõuna kella 13–13.30. Järgmise päeva ajalehte kella 12-ni. «Sakala» ilmub viis korda nädalas. Väljaandja AS Ühinenud Ajalehed. Juriidiline aadress Gildi t 1, 51007 Tartu. Postiaadress Rütüti t 14, 80010 Pärnu. Toimetuse käsikirju ei tagasta ja võtab endale õiguse neid lühendada. Valisautorite honorarid kantakse üle pangakontole üks kord kuus järgmise kuu 6. kuupäeval. Koik ajalehes «Sakala» avaldatud artiklid ja fotod on autoriõigusega kaitstud teosed, mille reprodutseerimine, levitamine ning edastamine mis tahes kujul on ilma AS-i Ühinenud Ajalehed kirjaliku nõusolekuta keelatud.

Trükitud Kroonpressi trükikojas. Tiraaž 8622

Kaebuste korral ajalehe sisu kohta võite pöörduda pressiohkogusse, pn@eall.ee või telefon 646 3363.

Kolmapäeval sündis Viljandis poiss.

Tulevik korjas puhkuse järel kaks nappi võitu

ALVAR LOOG,
jalgpallihuviline

Pärast poolekuulist puhkust jalgpallimurule naasnud Viljandi Tuleviku meeskond pidas viimase nädala jooksul kaks eriolulist kohtumist väga erineva tasemega vastastega ning võitis mõlemas okonoomselt ja efektiivselt 1:0 võidu.

Läinud reedel alistas Tulevik võõrsil esiliiga mängus Tallinna Flora duubli ning sel teisipäeval oli ta kodus karikavõistluste kohtumises parem neljanda liiga klubist Imavere Forss.

Flora duubel on üks esiliiga kiiremaid ja tehnilisemaid

meeskondi. Tänavuse hooaja avavoorus märtsis suutis aga Tulevik ta kodumurul paljudele üllatuslikult ja mängupildi järgi otsustades mõneti teenimatult 1:0 alistada. Reedel asetleidnud teise ringi kohtumises soovis Flora seda kaotust revanšeerida, kuid astus teist korda sama reha otsa.

Flora valdas taas enamiku ajast palli ja tegi tempot. Kohtumise arenedes pani ta kinni kogu keskvalja, nii et teisel poolajal Viljandi mängijatel enam tema väljakupoolle palliga suurt asja ei olnud. Ainsa värava löi aga ikkagi Tulevik: üheksandal minutil suunas Tanel Lang nurgalöögi järgses

olukorras peremeheta jäänud palli paarilt meetrit postide vahele.

Kaitses distsiplineeritult ja ründes kannatlikult mänginud Tulevik oli aeg-ajalt vastaste tugeva surve all, kuid Kotka tänava staadionile kogunenud kohaliku publiku frustratsiooni ei suutnud Flora noor kaardivägi oma mängulist ülekaalu korralikeks väravavõimalusteks konverteerida, väravatest rääkimata. Sel hooajal esimest korda Tuleviku postide vahel seisnud Aiko Orglal tuli kogu kohtumise jooksul teha vaid kaks tõsisemat tõrjet.

Teisipäeval kodumurul karikavõistluste 1/32-finaalis nel-

janda liiga lõunatsiooni paremate hulka kuuluva Imavere Forsiga kohtudes oli Viljandi meeskond ettearvatult domineeriv pool, kuid et ta polnud välja pannud oma parimat koosseisu ja paistis vastasseisu pigem treeninguna võtvat, kujunes distsiplineeritult mängiva Imavere murdmine oodatust palju raskemaks ülesandeks.

Tuleviku ainus tabamus temast liigasüsteemis neli astet allpool mängiva Forsi vastu sündis 40. minutil Siim Saare realiseeritud penaltist. Eelnevas olukorras oli keegi Imavere kaitsjatest palli karistusalas käega mänginud. Omad võimalused olid ka külalistel ja kor-

ra käis pall koguni Tuleviku väravapostis.

Üks voor enne esiliiga teise ringi lõppu paikneb Tulevik turniiritabelis endiselt teisel kohal. Liider Jõhvi Lokomotiv on kogunud ühe vähem peetud mänguga kolm punkti enam. Tuleviku selja taga on viie punkti sees koguni neli klubi.

Järgmise kohtumise peab Tulevik täna õhtul Tallinnas Lasnamäe spordikompleksi staadionil tabeli viimase, Tallinna Puuma vastu, siis on täpselt pool tänavusest turniirist mängitud. Meeskonna järgmine vastane karikavõistlustel selgub lähiajal asetleidval loosisimisel.

30 AASTA EEST

«Tee Kommunismile», 5. VII 1983

Iseäranis põnevaks jõuprooviks on kokkutulekuil taidluskavade võistlus. Neis kõneldi põhiliselt rahust, sõprusest ja oma tööpäevadest. Kõige emotsionaalsema kava olid koostanud Raudna noormalevlasted, kes pälvisidki kõrgeima hinnangu. Teiseks tuli GNST laager, kes esitas kava hoogsalt ja võlus oma näolise stsenaariumiga. Kolmandaks jäi taidluses Kaavere, kusjuures tähelepanu äratasid nende rahuteemalised agiteerivad plakatid.

Alati sinuga kaasas ...

TÄHE
Baar & Peosaal
Kaks saali, 80 ja 50 kohta.
Posti t 6, tel 433 3155
Catering suveüritustele.
Peo- ja peielaudade ettetellimine ning info
tel 501 9674, e-post feldmann@feldmann.ee.

Arina
LIUGUKSED & GARDEROOBID
Arina liuguksed ja garderoobid
odavaima hinnaga Eestis.
Esindus Viljandis
Must-Walge Sisustuse OÜ,
Piiri t 7. Tel 434 9329.

MIHKEL, KUS LÄHKER?
Tule Pärnumaale Koonga valda
Mihklisse
MIHKLI LAADALE
20. juulil algusega kell 9
• Kultuuriprogramm
• Rammumees 2013
• Simman kell 20
Info tel 523 2756, 5663 8246
mihklilaat.onepagefree.com

KINNISVARA

Müüa või üürile anda 1-toal rõduga korter (39,1 m²) Kolga-Jaani ääres. Tel 5396 7461.

Rootsi investor ostab teie metsakinnistu erihinnaga. Pakkumised tel 524 8513.

SÕIDUKID

Ostame 1990.—2008. a sõiduautosid. Tel 5555 8120.

TEENUSED

Carstopis kliimahoodus 45 €.

Majade värvimine, pritskrohvimine ja parandused, survepesu. Tel 5190 7192.

Massaaž. Tel 505 0391.

Plaatimistööd, pesuruumide remont. Tel 5830 3488.

Puit- ja krohvmaade värvimine, survepesu. Tel 5190 7192.

Trimmerdamine, võsaloik. Tel 5192 8788.

TÖÖ

Autojuht (C-, D-, E-kat) otsib tööd. Tel 5567 1189.

Meesterahvas otsib tööd (võsaraie, harvesterile võsa ettelõikamine, suurte puude raie, väikebussi rent). Tel 527 9580.

Pakun sõstrakorjajatele tööd Vana-Võidus. Tel 518 8694, Eha.

Vajame kaminapuude pakkijaid ja platsitöölisi. Tel 5679 7034.

LOOMAD

Äntu mõis müüb esmaspäeval, 15. juulil vaksineeritud septembris munemist alustavaid eri värvi noorkanu ja ettetellijatele 2-kuiseid broilereid järgmistes Viljandimaa bussipeatustes: kell 7.30 Võhma, 8 Olustvere, 8.30 Suure-Jaani, 9 Vastemõisa, 9.15 Viljandi turg, 10 Ramsi, 10.15 Sultsi, 10.30 Oisu, 10.45 Haliste, 11.15 Mõisaküla, 11.45 Abja-Paluoja, 12.15 Karksi-Nuia, 12.30 Sudiste, 12.45 Kärstna, 13.15 Suislepa, 13.30 Mustla, 14 Holstre, 14.15 Viiratsi, 14.30 Vana-Võidu, 14.45 Saarepeedi. Info tel 327 0206, ringil tel 5664 3113.

Malberg Arenduse OÜ
METSA ÜLESTÖÖTAMISTEENUS
Valmet 860,1 ja MTZ 82 harvesteri- ja mootorsaelõikus
• materjalide ost • lankide kokkuost
• kraavide ja teeäärte puhastamine võsast
• võsahakkimine • muru niitmine
• trimmeritööd • muruplatside rajamine
• vasarniidukiga niitmine
Teeme teie metsad korda! Kuulutus ei aegu!
Tel 5254 732, 5533 835

OST

Ostan vanu katalüsaatoreid. Tel 504 4777, www.remetal.ee.

MÜÜK

50 cm segapuud 27 €/rm, alates 11,4 rm vedu tasuta. Tel 5332 4176.

Halupuud ja kaseklotsid võrgus. Tel 5637 3783.

Halupuud veoga. Tel 503 0468.

Katlapuud 25 €/rm, veoga. Tel 5357 9102.

Kuiv 50 cm lepp ja kask. Tel 514 6274.

Südamlik kaastunne Aivarile, Siirile ja Tiule peredega kalli
LUULE KALA
kaotuse puhul.
Raivo perega

Mälestame
LUULE KALA
ning avaldame sügavat kaastunnet Siirile ja Siretile.
OÜ Pariisi Erihoolduskeskus

Avaldame kaastunnet Aivarile, Siirile ja Tiule peredega armsa ema
LUULE KALA
kaotuse puhul.
Mälestades perekonnad Seemen ja Almre

Mälestame kallist sõbrannat
SYLVIA KOBINIT
Maimu ja Kalju lastega

Kuivad ja toored küttepuud. Tel 502 9596.

Kuivad kütteklotid, puit- ja turbabrikett. Vedu. Hulgi soodushinnad. Tel 506 8501.

Kuiv lepp ja saar. Tel 5551 4204.

Küttepuud (3 m must lepp), 5 tm koorem 180 €. Tel 553 6074.

Lõhutud küttepuud. Vedu. Tel 433 3130, 523 8503.

Müüa kuivi küttepinde (3—6 m) Viljandis, 15 €/rm. Tel 520 4487.

Müüa lõhutud küttepuid. Tel 5558 0190.

Pakitud kütteklotid ja kaminapuud. Vedu tasuta. Tel 433 3130, 523 8503.

Pakitud turba- ja puitbrikett alusel. Vedu. Tel 433 3130, 523 8503.

Poolkuiv lepp 28 €/rm, kask 32 €/rm. Kuiv lepp 35 €/rm. Tel 5650 0514.

Kallist vennanaist
LEIDA LEPIKUT
mälestavad Salme ja Anne peredega.

Mälestame
LEIDA LEPIKUT
Leinavad omaksed.

Mälestame
VALLI-LEINA SALA
ning avaldame kaastunnet lähedastele.
Endine naaber, koolivend ja leerivend Helmut abikaasaga

Müüa turbabriketti kojutoomiseks. Tel 506 6684.

PÕLLUNDUS

Müüa soodsalt toidukartuleid, ka suures koguses. Kojuveedu. Tel 5620 8897.

Ostan traktori MTZ-82. Tel 557 9949.

Müüa musti sõstraid. Tel 524 7868.

Värske mesi. Tel 518 8694, Eha.

Mälestame
KALJU MÜÜRSEPPA
ja avaldame kaastunnet Aili Öngole perega isa kaotuse puhul.
Sirje, Heli, Lembo, Eedit, Külli, Halja, Karin, Ülle, Asta, Urmas ja Arvi

Avaldame kaastunnet Külli isa
KALJU MÜÜRSEPPA
kaotuse puhul.
AS Toom Tekstiil

Robert, meie kaastunne sulle ja teistele pereliikmetele sinu ema
LINDA MÕTSA
kaotuse puhul.
Karksi jahiselts

Ostan traktoreid ja haakeriistu, võivad vajada remonti. Tel 5333 3315.

ÄRA ANDA

Ära anda kassipojad. Tel 5824 7963.

TEADE

Laupäeval, 13. juulil Viljandi turul müügil suur valik viljapuude istikuid ning maasika-, mustika- ja vaarika «Polka» taimed.

Mälestame endist naabrinaist
LINDA MÕTSA
Avaldame kaastunnet lähedastele.
Raja, Riina ja Ants

Üks mälestus kaunis ja püha on mälestus sinust me jaoks.
Mälestame kallist klassiõde
HILDE PULLERITSU
Avaldame siirast kaastunnet lähedastele.
Viljandi 3. keskkooli 1960. a lend

Ma luban, sind unes ma näen, su ümber asetan hellalt käed, sa igavesti jääd mu hinge, sulle mõeldes kaotan viimasegi pingi.
Lahkus meie seast
GRETHELIIS GRÜNBAUM
Sügav kaastunne omastele.
Andre

TOP-200 V ETAPP
13.7. KELL 11.30

MX1 / MX2 / MXB / MXC / MXD / 85cc

TIHEMETSALAURI KROSSIRAJAL

PILET 5. - AUTOPILET 5. - ALLAMEETRIMEHED TASUTA

IK Tööriided

NÜÜD MÜÜGIL

tööriided ja kindad lastele.

Kauplus Turu t 15, Viljandi.
Tel 433 3565. E-post ikriided@hotmail.ee.
Avatud E-R kl 9-16, L kl 9-14.

SOODSAIM
RAAMATUKAUPlus
VILJANDIS

Rahva Raamat
www.rahvaraamat.ee

100

TALLINNA MNT 19/21
(MAINORI KESKUSE II KORRUS)

EESTI METSANDUSETTEVÖTE AASTAST 2001

EESTI METSNIK
Metsameister üle Eesti

Hooldusraided
Uuendusraided
Raietööd ja transport

Metsamaa ost
Kasvava metsa ost
Metsamaterjali ost

Metsaomaniku nõustamine

TEIE METSAMEISTER *Eesti Metsnik*

info@eestimetsnik.ee tel 50 700 45 www.eestimetsnik.ee

ANNAME ÄRA!
Kui ostad üle
100 m² katuse
koos paigaldusega,
anname tasuta kaasa
liistud ja korstnaplekid.

TOODE
VÕTMED KÄTTE PLEKITÖÖD

Teraskatused, vihmaveesüsteemid,
katuseetervikud ja plekksepatööd.
MÜÜK JA PAIGALDUS.

SUVINE SOODUSTUS
katuseprofiilidele TP20 ja kiviprofiil!

Koidu t 13, Viljandi · tel/faks 433 7100 · gsm 509 9543 · www.toode.ee

mööbel.zip

Mööbel.ZIP Tartus
Sisustus E Kaubamaja, Tehase 16
www.zipzip.ee

Diivanvoodi Madox
44 € (kuumakse aastase lepingu korral)

Elutoakapp Guido
36 € (kuumakse aastase lepingu korral)

Nurgadiivanvoodi Ares
46 € (kuumakse aastase lepingu korral)

KIIRUSTAGE!
VEEL VIIMASEID PÄEVI

LIISINGU INTRESS 0%

JA NAABRIMEES OLI TAAS ÕNNELIK!

MMMM ...